गौरी शंकर सेवा समिती व्दारा संचालित

विज्ञान महाविद्यालय, मलकापूर

झेप
२०२४

आमचे प्रेरणास्त्रोत भाऊंसाठी दोनशब्द,

कर्मवीर आले, त्यांनी अमृत वर्षीले
उभा वटवृक्ष छाया द्यावया सदा दक्ष
पेटविल्या ज्ञानाच्या ज्योती, पिचलेल्या पिढीतूनी

स्व. दत्ताभाऊ महाजन

झेप वार्षिकांक २०२४

झेप वार्षिकांक २०२४

गौरीशंकर सेवा समिती व्दारा संचालित

विज्ञान महाविद्यालय, मलकापूर

संपादक

सौ. ज्योती सुरेंद्र कुळकर्णी

(ग्रंथपाल)

दि. प्रेस रजिस्ट्रेशन ॲक्ट नियम ८ फॉर्म नं. ४ प्रमाणे आवश्यक माहिती

प्रकाशन स्थळ	:	विज्ञान महाविद्यालय, मलकापूर
प्रकाशन काल	:	वार्षिक
मुद्रकाचे नांव	:	योगेश्वर प्रिंटर्स, मलकापूर मो. ९८८१६२०३४८
राष्ट्रीयत्व	:	भारतीय
पत्ता	:	जनता कॉलेज समोर, मलकापूर, जि. बुलडाणा
प्रकाशकाचे नांव	:	डॉ. वाय. पी. पाटील (प्राचार्य)
राष्ट्रीयत्व	:	भारतीय
पत्ता	:	विज्ञान महाविद्यालय, मलकापूर, जि. बुलडाणा
संपादकाचे नांव	:	सौ. जे.एस. कुळकर्णी
राष्ट्रीयत्व	:	भारतीय
पत्ता	:	विज्ञान महाविद्यालय, मलकापूर, जि. बुलडाणा
मालकी	:	विज्ञान महाविद्यालय, मलकापूर, जि. बुलडाणा

मी डॉ. वाय. पी. पाटील (प्राचार्य, विज्ञान महाविद्यालय, मलकापूर जि. बुलडाणा) जाहीर करतो की, वर दिलेली माहिती माझ्या समजूतीप्रमाणे बरोबर आहे.

डॉ. वाय. पी. पाटील (प्राचार्य)
प्रकाशक

ह्या अंकातील मतांशी संपादक सहमत असतील असे नाही. तसेच वाडमयचौर्यास संपादक जबाबदार नाहीत.

Vision, Mission & Goals of College

Vision :

A scientific and educational community that is open and welcoming, creative and adaptive and renowned for excellence in knowledge and skills.

Mission Statement :

We are committed to quality education, empowering personalities and development of responsible members of the society.

Goals :

* To Impart quality based higher education in science for rural based society.
* To develop scientific approach, humanism, spirit of enquiry and reform in the youth of society.
* Utilization of acquired knowledge in problem solving of the society.
* Development of various basic skills among the students so as to become independent members of the society.
* To provide platform for the development of physical, mental and moral strength sport, extension and co-curricular activities.
* To attain community and social development through the optimum use of infrastructure facilities of the institution.
* To streamline the exuberance of youth for the sake of nation building.

GAURISHANKAR SEVA SAMITI

MALKAPUR

01)	Shri. M.D.Mahajan	President
02)	Dr. A.W.Kolte	Executive President
03)	Shri. G.G.Baheti	Vice President
04)	Shri. R.W.Umalkar	Vice President
05)	Dr. P.G. Mohata	Secretary
06)	Adv. G.W. Soman	Joint Secretary
07)	Shri. D.N. Patil	Treasurer
08)	Shri. V.R. Shinde	Member
09)	Shri. D.T. Deshmukh	Member
10)	Shri. N.G. Patil	Member
11)	Shri. P.A. Saraf	Member

VIDNYAN MAHAVIDYALAYA, MALKAPUR DIST-BULDANA

COLLEGE DEVELOPMENT COMMITTEE

(01/ 17/ 2023 to 30/ 06/ 2028)

01)	Shri. M.D.Mahajan	(President, GSSS)	Chairperson
02)	Dr. P.G. Mohata	(Secretary, GSSS)	Member
03)	Shri. G.G.Baheti	(Industrialist)	Member
04)	Shri. R.W.Umalkar	(Educatonist)	Member
05)	Mr. V.R. Shinde	(Social Worker)	Member
06)	Dr. Y.P. Patil	(Principal)	Member Secretary
07)	A.F. Gotarkar	(IQAC, Co-Ord.)	Member
08)	Prof. A.J. Rathi	(HOD)	Member
09)	Prof. D.Y. Dhale	(Teacher Representative)	Member
10)	Dr. G.H. Kurhade	(Teacher Representative)	Member
11)	Dr. R.T. Parihar	(Teacher Representative)	Member
12)	Shri. S.G. Narkhede	(NonTeaching Representative)	Member
13)	Mr. Farooque Haider Khan	(Alomini Researcher)	Member

Clock Hour Basis Teacher List

01)	Name of Employee	Department	Designation
02)	Dr. Y. N. Sardar	English	Assistant Professor
03)	Mr. A. S. Kale	Marathi	Assistant Professor
04)	Mr. D. S. Kolhe	Botany	Assistant Professor
05)	Mr. N. S. Sonune	Botany	Assistant Professor
06)	Miss. P. A. Jadhao	Zoology	Assistant Professor
07)	Miss. V. P. Kale	Chemsitry	Assistant Professor
08)	Miss. M. S. Telreja	Chemistry	Assistant Professor
09)	Mr. P. S. Awasarmol	Chemistry	Assistant Professor
10)	Miss. C. N. Chajed	Chemistry	Assistant Professor

Visiting Faculty Teacher List

01)	Name of Employee	Department	Designation
02)	Sau. R. R. Mahajan	Computer Science	Assistant Professor
03)	Mr. S. U. Khan	Urdu	Assistant Professor

Regular Non-Teaching Staff - 2023-24

Sr.No	Name of Employee	Designation
01	Shri. S. G. Narkhede	Office Staff -Head Clerk
02	Shri. M. K. Sadarwate	Office Staff - Senoir Clerk
03	Shri. M. W. Kolte	Office Staff - Junior Clerk

01	Shri. G. M. Chavan	Laboratory Assistant
02	Shri. P. G. Kolte	Laboratory Attendent
03	Shri. B. A. Sawale	Laboratory Attendent
04	Shri. V. S. Tayde	Laboratory Attendent
05	Shri. U. V. Shinde	Laboratory Attendent
06	Shri. R. S.Deberao	Laboratory Attendent
07	Sau. S.V. Bharambe	Library Attendent

01	Shri. V. V. Pachpor	Peon
02	Shri. R. M. Dandge	Peon
03	Shri. A. V. Patil	Peon

Regular Teaching Staff - 2023-24

Sr.No	Name of Employee	Designation
01	Dr. Y. P. Patil	Principal
02.	Dr. R. T. Parihar	Asso. Prof. Chemistry
03.	Dr. Y. D. Patil	HOD, Mathematics
04.	Prof. A. J. Rathi	HOD, Zoology
05.	Dr. C. M. Bharambe	Asst. Prof. Zoology
06.	Prof. V. S. Deole-	Dir. Phy.Edu.
07.	Prof. D. Y. Dhale	HOD, Physics
08.	Dr. G. H. Kurhade	HOD, Chemistry
09.	Sau.J.S.Kulkarni	Librarian
10.	Shri. A. F. Gotarkar	Asst.Prof. Mathematics
11.	Sau. P. M. Ingale	HOD, Computer Science
12.	Shri. R. S. Nikam	Asst. Prof. Physics
13.	Shri. R. N. Patil	Asst. Prof. Physics

Contract Basis Teacher List

Sr.No	Name of Employee	Department	Designation
01	Dr. D. A. Zope	Physics	Assistant Professor
02.	Miss. P. N. Adwani	Physics	Assistant Professor
03.	Miss. P. V. Khande	Computer Science	Assistant Professor
04.	Miss. A. C. Patil	Computer Science	Assistant Professor
05.	Miss. K. S. Jaware	Mathematics	Assistant Professor
06.	Miss. S. G. Patil	Mathematics	Assistant Professor
07.	Mr. Farooque Haider	Chemistry	Assistant Professor

संपादकीय

विद्यार्थ्यांमध्ये वाचन, लेखन, कौशल्य जोपासणाऱ्या हेतूने आपले महाविद्यालय प्रत्येक वर्षी झेप हा वार्षिकांक प्रकाशीत करीत असते, त्याच श्रृंखलेतील २०२३-२४ चा अंक वाचकांच्या हाती देतांना मननस्वी आनंद होत आहे.

बदल हा निसर्गाचा नियम आहे. काळा बरोबर बदलत्या प्रवाहात राहून सतत नावीण्याचा ध्यास घेणे ही खूप चांगली गोष्ट आहे सध्या तर **Dizitization** चे युग आहे त्या सोबतच कोरोना काळापासुन तर शालेय महाविद्यालयीन शिक्षणात सुध्दा **Online** शिकविण्याने प्रवेश केला आहे. विद्यार्थ्यांसाठी लिखित साहित्य वाचून अभ्यास करणे हे विद्यार्थ्यांना महाविद्यालयाचा वार्षिकांक एक चांगला प्लेटफार्म आहे.

या वार्षिकांकामध्ये मराठी, हिंदी, इंग्रजी या तीनही विषयाचे लेख कविता महाविद्यालयातील माझे सहकारी विद्यार्थी दिले आहेत त्यांचे सर्वप्रथम अभिनंदन करते तसेच सर्व विद्यार्थ्यांनी लेखनाचा यापुढेही पयत्न करीत राहून वर्षिकांकामध्ये त्यांच्या ज्ञानाचा, आवडीचा, छंदाचा, उपयोग करून चांगल्यात चांगले साहित्य लिखाण करत राहून संधीचा फायदा घ्यावा.

जगाला काय आवडते ते लिहू नका
तुम्हाला काय वाटते ते लिहा
कारण उद्या तुमच हे वाटण
जगाची आवड बणू शकते

महाविद्यालयाचे सन्मानणीय प्राचार्य डॉ. वाय.पी. पाटील सरांनी माझयावर विश्वास दाखविला व मला अंक तयार करण्यासाठी सहकार्य केल्याबद्दल त्यांचे मनापासून आभार माणते. तसेच माझ्या सर्व सहकार्यांचेही वेळोवेळी सहकार्य मिळाले त्यांचेही मनापासून धन्यवाद.

योगेश्वर प्रिंटर्स, मलकापूर यांनीही मुद्रणाचे काम चांगल्या प्रकारे वेळेत पूर्ण केले त्यांचेही मनस्वी आभार.....

सौ. ज्योती सुरेंद्र कुळकर्णी

प्राचार्य मनोगत

झेप वार्षिकांक २०२३-२४ प्रकाशीत करतांना सर्व प्रथम मी संपादक मंडळाचे अभीनंदन करतो कारण प्रकाशनासाठी त्यांनी परीश्रम घेतलेले आहेत.

प्रिय विद्यार्थी मित्रांनो आपल्या देशाची भावी पिढी घडवण्यासाठी गौरीशंकर सेवा समितीने १९९३ मध्ये आपल्या मलकापूर शहरात विज्ञान महाविद्यालय सुरू केले. या संस्थेचे प्रेरणा स्त्रोत्र स्व. दत्ताभाऊ महाजन (संस्थापक अध्यक्ष) व संचालक मंडळाच्या मेहनतीतुन व परिश्रीमातुन साकारलेल्या आपल्या झेप वार्षिकांक प्रकाशीत करतांना विद्यार्थ्यांच्या गुणांना, व कौशल्यांना चालना देण्यासाठीचा वार्षिकांक झेप सन २०२३-२४ तुमच्या हातात देतांना मला मनापासुन आनंद होत आहे.

२१ वे शतक हे स्पर्धेचे युग आहे बेरोजगारी, अस्थीरता व असुरक्षीतता अशा मोठ्या प्रमाणावर उत्पन्न होत असतात तसेच या युगात स्वतःचे स्थान टिकवण्यासाठी शिक्षक, विद्यार्थी, लेखक यांचा महत्वाचा वाटा असतो म्हणूनच विद्यार्थ्यांच्या अपेक्षा पुर्तीसाठी किंवा स्वप्नपुर्तीसाठी महाविद्यालयात विविध प्रकारचे कार्यक्रम आयेजित केले जात असतात.

आपल्या भारतात देशाचा पौराणीक, ऐतीहासीक गोष्टीचा वारसा मिळालेला आहे. वेगवेगळ्या जाती धर्माचे व भाषांचे लोक आपल्या भारत देशात आनंदाने नांदत आहेत जागतीक पातळीवर आपली संस्कृती सर्वश्रेष्ठ व महान समजली जाते विज्ञान, तंत्रज्ञानामध्ये भारताची सततची आगेकुच सुरू आहे. विविध खेळांमध्ये भारतीयांनी नेत्रदिपक अशी कामगिरी बजावली आहे. भारतात एकाच वेळी अध्यात्म व विज्ञान अग्रेसर होत आहे. अशा प्रकारच्या वैज्ञानीक दृष्ट्या झपाट्याने परिवर्तन होत असतांना तरूण पीढीने व्यसनापासुन दुर राहणे आवश्यक आहे तसेच समाजात चांगले बदल नविन पिढीने घडवून आणण्याच्या दृष्टीने प्रयत्नशिल राहीले पाहिजे.

बदल हा तर निसर्गाचा नियम आहे, आणि बदलत्या युगा बरोबर नावीन्याचा ध्यास घेऊन प्रयत्न करणे हे सजीवाचे लक्षण आहे. याच अनुषंगाने पुढील वर्षी (२०२४-२५) पासुन **NEP (National Education Policy)** सुरू होणार आहे. त्यातील होणाऱ्या बदलास विद्यार्थ्यांना सामोरे जाऊन आपले जीवन यशस्वी करायचे आहे. शेवटी आपल्या महाविद्यालयातील विद्यार्थी हा सक्षम नागरिक म्हणून समाजात ओळखला जावा हीच अपेक्षा ठेवतो व सर्व विद्यार्थ्यांना त्यांच्या उज्वल भविष्यासाठी खुप-खुप शुभेच्छा देतो...!

प्राचार्य -
डॉ. वाय.पी. पाटील

Someone Special

In the evening's final words, you are the dreams of nights. The first thought of the morning, you bring peace to the day.

You are the answer to every puzzle I face. The voice that beats in my chest every moment, that voice is you.

You are the melody I am ready to dance to forever. The reason for the specialness of my night is you, my moon.

In the dark night of Amvasya, you are my shining sun. The one I long for every moment in heart my You, the special one, the only human in my eyes, The one whose sight my eyes crave every moment.
You are deserving of this sight.
The one whose presence brings a smile to my lips. You are worthy of this smile.
The voice that brings comfort to my heart in solitude That voice is you.
There are many people in my world, But I swear, o God, you are very special.

Prerna Shailesh Rajput
BSC II (CPS) (B)

FRIENDS

Friendship is the greatest wealth of our lives,
For such wealth just every one thrives.
Which can't buy things but can buy every rise,
which oftenly makes many people wise.

Don't know how friends always share our pains,
And just give US back Sweet memorable.
Remains such remains of ten turn into memories,
Which are commonly called Dosto ki stories

Friends definitely Develops many new Bonds,
Entangled with warmth N some mischievous fonds.

Friends just a small word
with whom life never appears to be blurred.
It takes Life to make one.
But once made can't be replaced by anyone.

The once who are irreplaceble are Friends,
Once who are priceless are Friends.

Life always show us different days,
But the ones who always care are Friends...

राष्ट्रीय मूल्यांकन एवं प्रत्यायन परिषद

विश्वविद्यालय अनुदान आयोग का स्वायत्त संस्थान

NATIONAL ASSESSMENT AND ACCREDITATION COUNCIL

An Autonomous Institution of the University Grants Commission

Certificate of Accreditation

The Executive Committee of the
National Assessment and Accreditation Council
is pleased to declare
Gaurishankar Seva Samiti's
Vidnyan Mahavidyalaya, Malkapur
Malkapur, Dist. Buldhana, affiliated to Sant Gadge Baba Amravati University,
Maharashtra as
Accredited
with CGPA of 2.70 on four point scale
at B+ grade
valid up to September 06, 2028

Date : September 07, 2023

Director

EC(SC)/164/3rd Cycle/MHCOGN11225

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	शिर्षक	पृष्ठ क्र.
१	NACC पिअर टिम चे स्वागत व इतर उपक्रम	१ ते ४
२	मराठी विभाग	५ ते ४२
३	हिंदी विभाग	४३ ते ४४
४	इंग्रजी विभाग	४५ ते ५१
५	महाविद्यालयीन शिक्षक, शिक्षकेतर कर्मचारी	५२ ते ५३

The first step must be to acknowledge their contribution to the economic sphere and create more opportunities for them. Be it in any sector like Corporate, IT, Edutech, Culinary, Law, Banking, Creative and performing Arts. When opportunities are created for women in their field of interests without any restrictions, it is empowering. This gives all the girls and women the power to choose and decide what uplifts their status in society.

It is high time that the limitations of gender roles are challenged and norms are broken Empowerment can be done in various ways, social empowerment is when women are represented as evolved and worthy beings in the media. Economical empowerment comes about when they are treated as contributors in the same way as men are and paid accordingly without any discrimination.

The most crucial is the educational empowerment. Education is truly a leveler. It brings all on equal footing. When one is educated, it should not matter whether they are men or women as long as they get the jobs done. And that is why education should not be denied to girls which is still an unfortunate truth in many parts of India Education is a great tool to empower women as it will bridge all other gaps in our society and we as a nation will prosper..It is these educated girls who become women with self-confidence, intellect and conscience who excel in every field and contribute to Nation's development.

Thankyou

-Komal Suresh Khade
BSc III (CPS)

Empowered Women :
A Woman With A Voice

नारी प्रीत में राधा बने,

गृहस्ती में बने जानकी।।

काली बनकर शीश काटे,

जब बात हो सम्मान की।।

The quote reflecting the endless power of women. I would like to start my views with the story of Arunima Sinha

अरुणिमा सिन्हा एक अशी व्यक्ती आहे की, त्यांच्या जिद्दीसमोर एव्हरेस्टही छोटे पडले. अरुणिमा ह्या देशातील पहिला दिव्यांग गिर्यारोहक ठरल्या आहेत. २०११ मध्ये व्हॉलीबॉल राष्ट्रीय स्तरावरील खेळाडू अरुणिमा यांना काही गुंडांनी चालत्या ट्रेनमधून खाली फफेकले होते. अरुणिमा सिन्हा असह्य वेदनेने रात्रभर रेल्वे रुळावर पडून होत्या. या घटनेत त्यांना एक पाय गमवावा लागला आणि दुसऱ्या पायात रॉड बसविण्यात आला.

जणू सुवर्ण कारकीर्दीमध्ये ब्रेक लागला होता. पण अरुणिमा कधीच हरायला शिकल्या नाहीत. त्यानी मनात ठरवले की काहीतरी करावे लागेल, दोन वर्षातच अरुणिमाने स्वतः ला तयार केले आणि जगातील सर्वात उंच डोंगर माउंट एव्हरेस्ट वर चढाई करून देशाचा तिरंगा फडकवला.

And this is the women that inspired me to be grateful about what I have and the endless power I can produce.

As we all know women are about half the popupation in the world. Even with such an acute understanding and knowledge, the sad reality prevails. In society and the world in which we live, women are often not given any opportunity to play the decision-maker role in many professions. How do we expect the world to grow when the decision-makers in our patriarchal society are only men?And they are making decisions on behalf of women without even comprehending the struggles in a woman's life. You must have heard, "It is not the height of the mountain but the pebble in the shoe, which makes it difficult to climb." Patriarchy Is that pebble in the shoe of our country which inhibits it from progressing rapidly and scales huge heights of success.

Empowerment is a very wide term and to each his own. The general idea of empowerment however is to include others who are often neglected in the decision-making process. In this case, inclusion and acceptance of women in such roles is empowerment. We cannot all succeed if half of us are held back, can we?

Earlier the role of women in society as decided by men was to run a household. getting married at a young age. The problems like dowry and tolerating many forms of abuses in married life was a given. Now, in India, women are stepping outside homes to work and earn a living to support themselves and their families, unlike in ancient times. So even the rules and way of functioning in modem times must shift. Of course, this shift will not be overnight, but has to be done gradually and slowly.

NACC पिअर टिम चे स्वागत

NACC पिअर टिम सोबत स्टाफ

मॅनेजमेंट सोबत NACC पिअर टिम

NACC पिअर टिम ची लायब्ररी ला भेट

सर्वोत्कृष्ट विद्यार्थी २०२३-२४

रांगोळी स्पर्धा

Substance abuse can severely impact a young person's educational attainment and fubure careen prospects. The cognitive impairments caused by drug use can lead to poor academic performance, lowen grades, and increased likelihood of dropping out. This in turn. can limit their career opportunitio and earning potential, trapping them in a cycle of poverty and substance abuse. A multifaceted approach the involves parents, teachers, health care, professionals and policymakers can make a significant litterence in mitigating the impact of drugs on youth.

Each day and drugs maks. a huge impact on our generation Throughout this topic I would like to know at causes teenagens to try illegal drugs and how impact Their lives. Drugs can affect a person in different part of their lives. For example their education, work, personal Life and can affect the relationship with their family and friends with the years research has proven that there has been an increase in drug addiction whithin youth. Throughout the paper there will be evidence to prove how drugs and crime can impact young persons life. In orders to understand how the two corresponds it is important to know what Causes a young person to get interested into trying illegal drugs. why does a young person decide that it is a good idea.

The addict becomes dependent on the droug The addict uses it, despite having full knowledge of its armful effects on health. It is considered a brain disease because it changes the structure and functionine of the brain. There is an uncontrollable desire on. Craving to consume the drug. Addicted people often engage in compulsive behavior to obtain the drugs. The addict find if impossible to control the drug intake. In case of drug abouse, youth Start taking. drugs in larger doeses than the recommended doses. The addict is not able to dischange his / her day today responsibilities in an efficint manner.

The most common substance that a teenager can hands jet tei thein hands on hands to be alcohol. In the book. CLEARING THE HAZE helping families face teen Addiction by christina thurstone, MD, and christine. Tatum it states, "Nearly 69 percent high school nion, or seven out of every ten, said they had med alcohol in an amount "more than jus few sips".

Drugs ane substances that change the way a person acts, feels and behaves. We can help prevent our children from using drugs

through: good communication to your children encouragement, so your children can build confidence and Strong sense of self. It also helps parents promotes Co-opration and reduce conflict. teaching your children problem Solving skills. Setting limits, to teach your children self-control and responsibility, provide safe boundaries and show them that you care. Supervision, which helps Parents recognize developing problems, pramote Safety, and Stay involved. Knowing your children's friends.

**Say yes
to Life
Say No to
Drugs**

Name : Shital Santosh Diwane
Class : BSC 1st CPS Sec-A
Subject : Drugs & Youth

Drugs and Youth

Drugs Addiction impacting the well being of Youth of india. Drug addiction is is global problem youngsters around the World are known to consumer drugs of different types. unfotunately, a large number of youngsters who takes drogs belong to india. this is because corruption lies at the heart of our countr llegal Supply of drugs is common in india. Drug Suppliers target the youth of to our country to boast their sales. young people often fall prey to them and ruin their future.

Young indians addicted to drugs ar spolling their lives. Drug addiction is the worst kind of addiction It causes numenous mental and physical ailments. youth usually take to drug abuse in order to carb the stress caused due to following:

* Family issues
* pressure at work
* Growing competition in schools & colleges
* Relationship problems.
* feeling of Emptiness.
* financial issues.
* Stress and depression.

The youth of india is intelligent and promising. its enthusiasm and energy should be put good use. However sudly drug addiction has taken over majority of young population of our country.

Drugs have a significant impact on youth, affecting their health, education, and social relationships. Drugs can Damage a young person's physical and mental health. They can lead to addition, organ damage, and mental disorders. Drug use can lead to isolation from Friends and family, and involvement in illegal activities. The impact of drugs on youth is a topic of significant Concern, affecting individuals, families and communities worldwide. The youth, being the most vulnerable a mographic, are particularly susceptile to the harmfull effects of drug use.

The allure of drugs for young people ofter Stems from a desire to fit in, escape reality, on experiment. peer pressure, social media influence and the thrill of rebellion can all contribute to the initiation of drug use. This early exposure car lead to addiction, impacting their physical, mental and social health.

NSS रेसिडेंटल कॅम्प २०२३-२४

सकाळचे योग सत्र

युवा महोत्सवात गायनाचा कार्यक्रम

Get Together

Get Together

Get Together Fancy Dress

Vidnyan Mahavidyalaya Malkapur
Department of Chemestry

Navigating the College Experience
Tips for Success

Starting college is an exeiting yet challenging milestone the transition from high school to higher education things a wealth of apportunities.

1) Embrace the academic challenges :
College courses are more demanding than high school classes requiring than more self discipline & independent study.

2) Get involved in compus :
Participating in campus activities enriches your college experience & field valuable skill.

3) Manage your time wisely :
Balancing academics extracurce culture & social life can be challenging affecting time management is crucial

4) Take Care of Your Health :
Your well - being is fundamental to your success in college maintain a healthy lifestyle.

5) Build Relationships :
College is a time to forge lasting friendships and professional connections

Conclusion : College is a transformation period filled with opportunities for growth & learning by embracing academic chalenges getting involed on campus, managing your time wisely, maintaining your health, building relationships you can make most of your college experience

By. Prof. Pradnya Avasarmol
Department of Chemistry

हमारा बचपण

हमारी बचपण का क्या वो जमाना था
उम्र बेशक छोटी होसला चाँद को पाने का था ।।

उस जमाने में सबसे अच्छे
हमारे दोस्त हुआ करते थे
जेब में पैसा भी न था
प्लान पुरी दुनिया घुमानेका करते थे ।।

न जाने आज हम इतने बडे हो गए
ना आजतक किसीके तकलिफ में खडे हुए ।।

कुछ अनजान लोग दिलके
बहोत करीब बन जाते है
हमारा साथ वो अपने
मतलब तक ही निभाते है ।।

यह कोई किसीका अपणा नी होता
कुछ छोडे बिना मिल जाए वो सपना नही होता ।।

बडे होकर कुछ अच्छा मिलेगा
उस पल हमने यही सोचा था
आज पुरी दुनिया आजमाकर
ये कहती हु
इससे अच्छा तो वो
हमारा बचपण का जमाना था ।।

: संकलित :

सौ. ज्योती सुरेंद्र कुळकर्णी (ग्रंथपाल)

स्त्री सौंदर्य

बऱ्याच स्त्रियांना शारीरिक सौंदर्याचा न्युनगंड असलेला मी समाजात वावरत असतांना माझ्या निरीक्षणात येतो.

पण खर सांगू मैत्रिणींनो
पुरूषांना काय आवडेल,
याचा विचार करून
स्वतःला घडवू नका

पुरूषी नजरेतूण स्वतःच सौंदर्य तोलण, म्हणजे स्वतःमधील स्त्रित्वाच अधःपतण करून घेणे आहे. सकाळी उठूण सडा संमार्जण झाल्यावर स्वतःच्या हाताणे काढलेली रेशमि–रेषांची रेखीव रांगोळी पाहिलीत, तर तुम्हाला तुमच्या बोटातील सुंदरता दिसेल. स्वच्छ सुंदर आवरलेल स्वच्छ स्वयंपाकघर तुम्हाला तुमच्या गृहीणी पदाच सौंदर्य सांगेल, तुम्ही शिक्षिका असाल, तर तुमच सौंदर्य फळ्यावर निटपणे लिहलेल्या अक्षरात असेल. विषयाच आकलन झाल्यावर दिसणारे विद्यार्थ्यांचे आनेदी चेहरे ही तुमची सुंदरता आहे.

सौंदर्य कपड्यात नाही,
साधेपणात आहे.
सौंदर्य बाहेर कशात नाही,
तर साधेपणात आहे.

आपण करत असलेल प्रत्येक काम म्हणजेच सौंदर्याच सादरीकरण असते. आपल्याला आपल्या कृतीतून सौंदर्याची निर्मिती करता आली पाहिजे.
हाती आलेला प्रत्येक क्षण रसरसतीपणे जगण्यात खरी सुंदरता आहे. आपण करीत असलेल्या कामात कौशल्य प्राप्त झाल की आपोआपच आत्मविश्वास वाढतो आणि आत्मविश्वासाची जाणीव होते. इंदिरा गांधीच सौंदर्य कणखर निर्णय क्षमतेत होत मेरी कोमच सौंदर्य तिच्या ढोशात होत. बहिणाबाईच सौंदर्य त्यांच्या असमान्य प्रतिभेत होत. लतादिदींच सौंदर्य त्यांच्या अप्रतीम, दैवी आवाजात होत. वेळप्रसंगी या सर्वजणींची आठवणच आपल जगण संदर करायला मदत करेल. आपण अश्या जन्माला आलो आहोत, तश्या सुंदरच आहोत. ही खुणगाठ मनाशी बांणून टाकली की सौंदर्याकरीता दुसऱ्या कुणाच्या पावतीची गरज पडत नाही अवघ विश्व सुंदर भासते !

संस्कार

पूर्वी पालक पाल्याला कोणत्याही गोष्टीन योग्य मार्ग सांगायला अजिबातच संकोच करायचे नाहीत किंवा घाबरायचे नाहीत. कारण मुल/मुली सुध्दा पालकांच म्हणण पटल नाही तरी आपण मोठ्यांच ऐकायच अस म्हणणारी होती. उदा. बाहेरच खायच नाही, अंगप्रदर्शन होईल असे कपडे घालायचे नाही, कोणासमोर कस वागायच, किती वाजेपर्यंत घरात यायच, लगेच उलट उत्तर द्यायच नाही, मनापेक्षा कर्तव्याला महत्व द्यायच कर्ज न काढता जेवढी स्वप्न बघता येतील तेवढीच स्वप्न बघून ती पूर्ण करण्यासाठी कष्ट करायचे, दुसऱ्याला आपल्या वागणूकीचा त्रास होणार नाही याची काळजी घ्यायची आई-वडिलांनी माझ्यासाठी काय केलय याची जाणीव संस्कारातून मुलींना जास्त असायची परंतु आता चित्र एकदम बदललेल आपल्याला दिसत मी मला हव ते मिळवणार व तसच हव ह्याचा अट्टाहास कोणाचाही वाढला तर दुःख जास्त जवळ येते. ज्या परमेश्वराने ही सृष्टी निर्माण केली त्याला आपली काळजी असते व तो आपल्याला जे देतो ते पुढचा विचार करूनच आपल्याला देतो. काही वेळेला आपल्याला दुःख देणाऱ्या घटना घडतात पण पुढे काही काळाणे मागे वळुण बघितले तर ती घटना घडली त्यामुळे पुढे माझ इतक चांगल होईल अस आपल्याला स्वप्नात सुध्दा वाटत नसते.

- मनात येणारे चांगले विचार ओठातूण बाहेर पडणारे चांगले उचार आणि हातातून घडणारे चांगले आचार हीच आपल्या जीवनातील यशाची त्रीसुक्ती होय,
- वेळ आपलेपणा आदर, आपुलकी आणि सन्मान ही खूप मोठी संपत्ती आहे. कुणाला द्यायची असेल तर, यापेक्षा चांगली भेटवस्तू कोणतीच असू शकत नाही.

कु. पल्लवी चेंडूले
B.Sc. IIIrd (year) (pcm)

हालात

इस छोटीसी जिंदगी में
तकलीफे हजार है
जो मिलेगी नही कभी
हमे उसीसे प्यार है ।।

ढुंढने निकले कभी तो
मंजिले भी मिल जाती है
पकडकर जिसे भी रखू
वो हाथ से फिसल जाती है ।।

मुश्कील चाहे हो कोई भी
रास्ता तो मिल ही जाता है
मजबुरी मे हो कैसे जिना
हमे यहा समज आता है ।।

ये जिंदगी के सफर
कितने बेदर्द होते है
किसी मंजिल पाने के लिए
हम कितना कुछ छोड देते है
आखीर कुछ मिलेगा क्या ?
हमे पता भी नही होता है
फिरभी सारा जिवन हमारा
उम्मीदो पे टिका होता है ।।

आयुष्य

आयुष्यभर सोबत असून, जवळ कधी बसत नाही
एकाच घरात राहून आम्ही, एकमेकास दिसत नाही

हरवला तो आपसातला, जिव्हाळ्याचा संवाद
एकमेकांस दोष देवून, नित्य चाले वादविवाद

धाव धाव धावतो आहे, दिशा मात्र कळत नाही
ह्रदयाचे पाऊल कधी, ह्रदयाकडे पळत नाही

इतक जगून झालं पण, जगायलाच वेळ नाही
जगतो आहेत कशासाठी, कधीच कसला वेळ नाही

क्षण एक येईल असा, घेऊन जाईल हा श्वास
अर्ध्यावरच थांबलेला, असेल जीवन प्रवास

नातं

नातं तुला कधी कळणार हाय....
नातं म्हणजे एक प्रेमाचा... दुसर असतं तरी काय...
आपुलकी, जिव्हाळा सुखावतो मनाला आज तो निघाला...
त्यालाच शोधायला...
शोध अवघड असला जरी, ह्याचा हट्ट काय....
नात म्हणजे एक शब्द प्रेमाचा, दुसरं असल तरी काय...
तुझे तर शब्दच मुके, जणू माझी वाट चूके या निशब्द वाटेवर
खुप आहे अंधार, दाट आहे धुके,
तरी त्या वाटेवर एकटाच बोलत चालणार हाय
नातं म्हणजे एक शब्द प्रमाचा, दुसरं असत तरी काय...
शब्दांच्या भावना मी पाहिल्या उदास होतांना
देवाने अनलिमिटेड टॉक टाईम दिला, पण बघीतलं मी-तोही सेवा करतांना...
तरी वाट शब्दांची शब्दांची मी बघणार हाय...
नातं म्हणजे एक शब्द प्रेमाचा... दुसरं असत तरी काय...
किती सोपं असत इग्नोर करण, सहज हसून विषय बदलनं
बिझी तर सगळेच असतात, पण ती गंम्मतच वेगळी, बिझी असतांनाही बोलण...
ते समजायला मन हव अस जशी दुधा वरची साय, नातं म्हणजे एक शब्द प्रेमाचा....

संघर्ष

गरूडाचे जिवनमन ७० वर्षाचे असते परंतु तो जेव्हा ४० वर्षाचा होतो तेव्हा त्याला एक महत्वाचा निर्णय घ्यावा लागतो.

त्या अवस्थेत त्याच्या शरिराचे ३ महत्वाचे अवयव निष्प्रभ होऊ लागलेले असतात पंजे लांब आणि लवचिक होतात. ज्यामुळे शिकार पकडता येत नाही. चोच पुढील बाजूला वळते ज्यामुळे भोजन करता येत नाही. पंख जड होतात व छातीस चिकटल्यामुळे पूर्णपणे उघडत नाही, गरूड भरारी सिमित करतात अन्न शोधणे, सावज पकडणे, अन्न खाणे या तिनही क्रिया गरूडासाठी अवघड होऊन बसतात अशावेळी त्याच्याकडे तीन पर्याय असतात एक तर प्राण त्याग करणे, दुसरा आपली प्रवुत्ती सोडून गिधडाप्रमाणे मृत अन्नावर जगणे आणि तिसरा पर्याय असतो आकाशाचा अनभिषक्त सम्राट म्हणून स्वतःला पुणर्स्थापित करणे

जिथे पहिले दोन पर्याय सोपे व सुलभ आहेत तिथे तिसरा अत्यंत कठीण आणि दुर्धर, करूड तिसरा पर्याय विडतो एखाद्या उंच पहाडावर जातो एकांतात आपले घर बनवतो आणि स्वतःच्या पुनर्स्थापनेस प्रारंभ करतो सर्वप्रथम तो आपली चोच दगडावर मारून मारून तोडून टाकतो. एका पक्षीला स्वतःची चोच तोडण्याहून अधिक त्रासदायक दुसरे काय असेल ? आणि प्रतीक्षा करतो चोच पुन्हा येण्याची तसेच तो आपले पंजे तोडून टाकतो आणि प्रतिक्षा करातो पंजे पुन्हा उगवण्याची नवीन चोच आणि पंजे आल्यानंतर तो आपल्या जड झालेल्या पंखांना एक एक करून कापून टझकतो आणि वाट पाहतो नवे पंख फुटण्याची !

१५० दिवसाचा त्रास आणि प्रतिक्षेनंतर त्त्रूला मिळते त्याची गरूड भरारी, या पुणर्स्थापने नंतर तो ३० वर्ष जगतो. ताकद आणि अभिमानाने ? याच प्रकारे मानवाच्या, आत्मविश्वास, सक्रियता आणि कल्पनाशक्ती या तिन्ही शक्ती दुब्रल होऊ लागतात. आपणही भूतकाळात अडकलेल्या बेधक अस्तित्वाचा त्याग करून कल्पनेची मुक्त उड्डाणे घेतली पाहिजेत. १५० दिवस नाही ६० दिवस द्या स्वतःला पुनर्स्थापित करण्यासाठी जे शरीराला, मनाला चिकटलेले आहे ते तोडतोना उचकटून कोढतांना यातना तर होणारच ! पण या नंतरची उड्डाणे असतील ती उंच अनुभवी आणि अनंताकडे झेपावणारी दररोज काही चिंतन करावे मनव ही अशी भुतकालावरील एकमेव जात आहे जी स्वतःला परिपुर्ण ओळखते, स्वतःमध्ये बदल घडवू शकते गरज आहे ती लहान लहान बाबींमधुन बदलाची सुखात करण्याची आणि ध्येयप्राप्तीसाठी झोकून देण्याची

सौ. आर.आर. महाजन (संगणकशास्त्र विभाग)

''उर्मिले त्रिवार वंदन तुला''

रामायण आणि महाभारत ही महाकाव्ये भारतीय संस्कृतीचे दोन आधार स्तंभ आहेत. सांस्कृतिक जीवनाच्या वाटचालीत आजही मार्गदर्शन करणारे दीपस्तंभ आहेत. भारतीय संस्कृती खरोखर खूप प्रभावी व विलक्षण आहे. मधल्या काळात पाश्चात्य संस्कृति ची भूरळ वाढत चालली होती, परन्तु आता लोकांना भारतीय संस्कृती चे महत्व समजले आहे.

कोणत्याही प्रकारची जुलूम-जबरदस्ती न करने, आपले आदर्श, आपले विवाह संस्कार, आपली संस्कृती, महर्षि वाल्मिकी ऋषी आणि महर्षि व्यास यांनी रामायण आणि महाभारत या दोन्ही ग्रंथात इतके प्रभावीपणे मांडले आहेत की आज आपले हे आदर्श, आपला सांस्कृतीक वारसा संपूर्ण जग स्वीकारतोय आणि एक भारतीय म्हणून आपल्याला खरंच आपल्या संस्कृतीचा, आपल्या गौरवशाली इतिहासाचा अभिमान आहे.

रामायण केवळ महाकाव्य नाही तर प्रत्येकाचे आदर्श जीवनाचे स्वप्न आहे प्रत्येकाने जीवनात अंगिकारावेत असे आदर्श यात आहेत आणि हेच आदर्श बघत आपण मोठे झालो आहोत.

रामायण (वाल्मिकी रामायण) हे सात प्रकरणात विभागले आहे ज्यात रामाच्या जन्मा पासून ते अवतार समाप्ती पर्यंत जिवन वर्णन केले आहे. रामायणात रामाच्या सारखे आदर्श जीवन कसे असावे हे ऋषी वाल्मीकींनी अगदी प्रभावी पणे मांडले आहे. रामायणालील श्रीराम स्वतःला मानुष्यच (आत्मान मानुष मन्य) म्हणवीतो, पण असे असले तरी रावणाला असुर, राक्षस व देवता मारू शकनार नाही असे वरदान असल्या मुळे, त्यांचा वध करण्यासाठी श्री विष्णु भगवान मनुष्य रूपात जन्मले ते म्हणजे आपले सर्वांचे आराध्य प्रभू 'श्रीराम' एक आदर्श राजा, आदर्श पुत्र, आदर्श बंधू, आदर्श सखा, आदर्श पती, आदर्श नेता, 'जननी जन्म भूमिश्च स्वर्गादपि गरियसी' असा देशभक्तीचा उत्तुंग आदर्श जीवनात आचरणात आणणारा मातृभक्त आणि 'मरणान्तानि वैराणि न मे कृतानिच' असे शत्रूच्याही बाबतीत मनाची विशालता दाखविणारा हा मानव आहे. त्याच्या साठी कितीही विशेषणं वापरली तरी ती कमीच पडणार.

रामायणाची कथा सहा हजार वर्ष जुनी असू शकते. वाल्मीकी ऋषी च्या रामायणात रामचरित्राचे वर्णन आहे, तर वाल्मीकी यानींच लिहीलेल्या 'अद्भुत रामायणात' सीतेच्या चरित्र कथनाला प्राधान्य दिले आहे.

ऋषी वाल्मीकींच्या 'रामायण' या महान अशा महाकाव्यांत प्रभू श्रीराम, सीतामाई, बंधू लक्ष्मण, बंधू भरत, राम भक्त हनुमान व रावण ही काही ठळक पात्रे भारतीय सांस्कृतिचा हिस्सा बनले आहेत. मात्र वाल्मीकी ऋषीच्या 'रामायणातील' एक उपेक्षीत पात्र आहे ते म्हणजे उर्मिला. रामयणातील उर्मिला आपले स्वतःहाचे अस एक वेगळे भाग्य घेऊन जन्मली असावी, कदाचीत म्हणूनच तिची ही वेगळी आदर्श विरहिणीची भुमिकी तिचे वेगळे पण दाखवते. हिंदू पुराणातील 'महान स्त्रियांमध्ये तिची गणना होते आणि सर्वभेष्ठ प्रतिव्रतामध्येही तिचा समावेश होतो.

मिथीली नगरीचा राजा जनक आणि त्याची पत्नी सुनयना यांची ही सुंदर, सुशील व देखनी कन्या. उर्मिला हि सीतेची धाकटी बहीण आणि लक्ष्मणाची पत्नी होती. लक्ष्मणाचे जसे त्याच्या भावावर प्रचंड प्रेम होते तसेच उर्मिलाचे सीते वर प्रेम होते. खरेतर उर्मिला ही मिथीलेच्या राजाची मुलगी होती. असे म्हणतात

जीवन म्हणजे

तीन पानाचं एक पुस्तक असतं,
पहिल आणि शेवटचं पान
देवानी लिहलेला असतं....
पहिलं पान म्हणजे जन्म
शेवटच पान म्हणजे मृत्यु
असलेल मधले पान म्हणजे
मात्र आपल्यालाच भरायचं असतं,
त्यासाठी मनात प्रेम, भाव, आणि
चेहऱ्यावर सुंदर स्मितहास्य ठेवायचं असतं

लढाई

फुलाने अपेक्षा केली का कधी
काट्याकडून आधाराची ?
जमीनीने कधी वाट पाहिली का
आभाळाच्या सावलीची ?
किनाऱ्याला वाटली का
कधी भिती समुद्राच्या पाण्याची?
कधी पाल्याने संगत धरली का शेवटपर्यंत पाचोळ्याची ?
अशीच लढाई आहे हो
आपल्या एका जीवनाची
फक्त एकट्यानेच लढून
आहे ती जिंकायची..!

गमतीदार सत्य

नारळाला डोळे असतात
पण पाहता येत नाही,

कपाला कान असतात
पण त्याला ऐकू येत नाही,

टेबलाला पाय असतात
पण त्याला चालता येत नाही,

बाटलीला तोंड असते
पण बोलता येत नाही,

सुईला नाक असते
पण तिला वास येत नाही,

कंगव्याला दात असूनही
चावता येत नाही,

माणसाला सगळ असूनही
माणूसकी दाखवता येत नाही.....

जनक राजा व सुनयना राणी यांना बरीच वर्ष मुलबाळ नव्हते. एकदा राजा जनक यज्ञ करण्यासाठी लागणारी जमिन नांगरत असतांना त्या जमिनीत त्यांना सीता सापडली. सीता जनक राजाची नाही तर, भूदेवीची मुलगी होती, ती पृथ्वीवर देवी लक्ष्मीचा अवतार होती.

कालांतराने ऋषि विश्वामित्रां सोबत राक्षसांना मारण्या साठी गेलेल्या अयोध्या नगरी चे राजकुमार राम आणि लक्ष्मण, जनक राज्याकडे सुरु असलेल्या यज्ञा साठी आणि राजा जनका कडे असलेले अद्भुत असे श्री. शंकराने दिलेले धनुष्य बघण्यासाठी विश्वामित्रां सोबत मिथीला नगरीत आलेत. जनक राजाने त्या धनुष्याचा इतिहास त्यांना सांगितला आणि सीतेच्या विवाहा साठी लावलेला प्रण (अट) सांगितला. ऋषि विश्वामित्रांच्या आज्ञेवरूनच राजकुमार श्री. रामाने ते धनुष्य उचलले आणि त्यानंतर जनक राजाची मुलगी सीता ने प्रभू श्री. रामाला वरमाला घातली. तेव्हा जनक राजाने आपली दुसरी मुलगी उर्मिला चा विवाह राजकुमार लक्ष्मणा सोबत करण्याचे ठरविले.

प्रभू श्री राम आणि देवी सीता यांच्या बरोबरच लक्ष्मण व ऊर्मिला यांचा विवाह होतो व सीतेच्या बरोबरच ती सुद्धा अयोध्या नरेश राजा दशरथ यांची सून म्हणून रघुकुळात प्रवेश करते. पुढे जेव्हा प्रभू श्री रामास १४ वर्षे वनवासात जायची वेळ येते तेव्हा त्याची पतीव्रता पत्नी म्हणून देवी सीता वनवासात जाण्याची तयारी करते व मोठ्या भावाप्रती कर्तव्य म्हणून लक्ष्मणही वनवासात जातो. भरत रामाच्या पादुका गादीवर ठेऊन प्रभू श्री रामाच्या नावाने राज्य करतो. रामायणात या प्रत्येक व्यक्तीने केलेल्या त्यागाची महती गायली आहे. प्रभू रामचंद्र यांनी पित्याची आज्ञा शिरसावंद्य मानून राज्य त्याग करून वनवास पत्करला. देवी सितेने आपली पतीनिष्ठा म्हणून राजमहालातील सुख ऐश्वर्य यांचा त्याग करून पतीसोबत वनवासात जाण्याचा निर्णय घेतला. लक्ष्मणाने जेष्ठ भावाप्रती असलेले कर्तव्य व भावावरील प्रेम म्हणून प्रभू श्री राम व देवी सीता यांच्या बरोबर वनवास पत्करला. तर बंधू भरताने मिळालेले राज्य प्रभू श्री रामाच्या पादुका सिंहासनावर ठेऊन राज्य करुन बंधूप्रेम एका ऊच्च पातळीवर नेले. या सर्व बाबतीत विचार केला तर वरील प्रत्येक व्यक्तीचे कार्य व त्याग व समर्पणाची भावना उच्च कोटीची हे निश्चीतच मान्य पण मग या सर्वांमध्ये ऊर्मीलेची काहीच भूमिका नव्हती का ? रामायणाची निर्मीती करणारे महर्षी वाल्मीकी व तुलसीदास यांचे सारखे संत व नंतरच्या इतिहासकारांनी ऊर्मीलाचे हे पात्र का दुर्लक्षीत केले असेल याची उत्तरे मिळत नाहीत. किंवा ते उत्तर मिळावे हाही माझा उद्देश नाही. पण जेव्हा आपण तिचा एक स्त्री म्हणून विचार करतो त्यावेळी तिचे समर्पण व तिने केलेला त्याग हा वरील सर्व व्यक्तींपेक्षा ऊच्च कोटींचा होता हे मान्य करावे लागेल. कोणतीही स्त्री जेंव्हा लग्न होऊन सासरी येते तेव्हा तीची काही स्वप्ने असतात. ऊर्मीलेची सुध्दा तशीच स्वप्ने असू शकतात. कोणत्याही स्त्री प्रमाणे पतीची सेवा करावी अशी तिची ईच्छा असणार. पण ते तिच्या वाट्याला आले नाही हेच खरे. तिचे नशीब हे राम व सीता यांच्या नशीबाशी नियतीने बांधले होते असेच म्हणावे लागेल. कारण कैकयीने फक्त रामालाच वनवास मिळावा असा वर मागीतला होता पण वनवास वेगळ्या अर्थाने ऊर्मीलेला भोगावा लागला. पती असताना पतीशिवाय तिला १४ वर्ष एकाकी आयुष्य घालवावे लागले. ते आयुष्य किती वेदनादायक असू शकते हे फक्त एक स्त्रीच समजू शकते. देवी सीतेने प्रभू श्री रामासह वनवासात जायचा निर्णय घेतला हा तिचा निश्चीतच त्याग होता पण वनवासात सुध्दा तिच्या सोबत तिचे पती प्रभू श्री राम सोबत होते व पती सहवास होता. पण ऊर्मीलेची अवस्था तर याहून कठीण होती. त्यामुळे तिचा त्याग हा अधिक श्रेष्ठ ठरतो.

लक्ष्मण जेव्हा प्रभू श्री राम आणि सीतेसह वनवासाला गेला तेव्हा उर्मिला त्याच्याबरोबर येण्यास तयार होती परंतु लक्ष्मणाने उर्मिलेला आपल्या वृद्ध आईवडिलांची काळजी घेण्यासाठी अयोध्येतच थांबायला सांगितले. म्हणून म्हणावेसे वाटते 'उर्मिले त्रिवार वंदन तुला' संपूर्ण रामायणात देवी सितेच्या त्यागाचे, बरोबरीने बंधू लक्ष्मण व बंधू भरत याच्याही त्यागाची चर्चा झाली अगदी रावणाचा भाऊ बिभीषण सर्व वानरसेना यांनाही महत्त्व मिळाले. फक्त उपेक्षित राहिली ती लक्ष्मणाची पत्नी ऊर्मीला. कदाचित नियतीला हेच मान्य असावे एवढेच आपण म्हणू शकतो. तिच्या निस्सीम त्यागास व समर्पणास शतकोटी प्रणाम..

अंधाराकडून प्रकाशाकडे

कातळाचा काळोख दिसला जरी काळा
कातळाच्या काळोखाला प्रकाशाचा प्रखर पेढा
कातळाचा काळोख ओढला गेला मला
प्रकाशाचा दिप मात्र आहे पेटून उठला
कातळाचा काळोख आहे रोखून बघतो
प्रकाशाचा दिप मात्र त्याला मुठीत धरतो
जरी असला तु कातळाचा काळोख
पण माझ्या प्रकाशाचा अनुराग तुला पुरून उरतो
माहीत नाही किती वर्षे गेली या काळोख्यात
पण या काळोख्यानेच दिली प्रकाशाची साथ
डोळे होते झाकलेले, काळोखाने घेरलेले
प्रकाशाच्या दिव्यांची मी झाले पणती
आयुष्यासाठी दिव्याला पणती भेटली सोबती

वेळ

मी उगाच पाहतो वाट, ज्याची इच्छाच नाही परतण्याची,
मी बांधून ठेवली गाठ, बहुदा सोडण्याची वेळ जवळ आली !
कठोर कर हे मन, पुरे झाला हा वेडेपणा
कित्येक जीव उदार रे तुझ्यावर, हो आता तरी भूतकाळातून रिकामा
मी उगाच पाहतो वाट, ज्याची इच्छाच नाही परतण्याची...

हातात यशाचा प्याला घेऊन
शस्त्र आणि शास्त्राचे
विषय मांडते
वटवृक्षाच्या त्या भक्कम
मुळांना आधार देते
अशी मी अदृश्य पण अकल्पनिय
होय मी स्त्री आहे.

मायेच्या कवेत सारे
दुःख मी पचवते
हो काहीही न करता
सारे काही करते
अशी मी सहनशिल पण लढवैय्या
होय मी स्त्री आहे.

नका नका हो
टाहो फोडू
फक्त स्त्री वर कटली
म्हणून कांगावा
पुरुषांनाही म्हणा जरा
नजरा तुम्ही सांभाळा
पण ह्या सगळ्यांत
माऊलीनेही थोडा मोडका द्यावा
सांभाळून मर्यादा आपल्या
ना हरवणार

मम जननी कुठली राहणार
सुरक्षित स्त्री अपुली
सांगतांना सारे हे
स्वतःहास झोकुन देते
अशी मी अधिर पण तेवढीच तटस्थ

ऑफीस चा एक कोपरा

ऑफीस एक कोपरा जिथे असतो सुंदरता एक चेहरा हसरा,
पुन्हा पुन्हा तेथेच का ? पळतात माझ्या नजरा...!!!
तो चेहरा सुंदर रे असला, मनात बसला, प्रत्येक स्माईल नंतर
क्षण ही क्षणभर थंबला...!!!
रोज सकाळी जेव्हा बघतो, मनात गोंधळ उडतो.
सावरतो न सावरतो स्वतःला, शेवटी विचार बुडतो.
विचारातुन हा तिढा अलगत सुटतो, मनातुन आवाज येतो
अभय मृगजळ हे कशाला धावतो...!!!
मग नजरेला शेखतो, धाक ही दाखवतो
त्या दिशेला धोका आहे, नजरेला समजून ही सांगतो
पण अप्पुन साला तर त्या धोक्यात पुन्हा पुन्हा का? सापडतो..!!
थंड चहा पितांना, दोन तीन गाणे अर्धे अर्धे गातांना
पुन्हा ऑफीसच्या कामात गुंतुन जातो....
ऑफीस चा तो कोपरा रोज असाच आठवणीत राहुण जातो.
रोज असाच आठवणीत राहुन जातो...!!!

क्षण

क्षण क्षण बदले, दाखवी रंग स्वतःचा
क्षण क्षण साचे, मनांमध्ये विचारांचे आजार
क्षण क्षण सरलापुढे, निऊनी ठेवले शेवटी ?
क्षण क्षण गेला वाया, आता विचार करती क्षण क्षणाला
आभाळ सरतय वरती
क्षण क्षण आहे तीक्ष्ण, न नजरेला पळती
क्षण क्षणाला रहावे सजग, असा अट्टहास करती

नाव : श्रेया रविंद्र मोरे
शाळ : विज्ञान महाविदयालय, मलकापुर
वर्ग : 1st Year (CPS - Grand Section A)
विषय : **वार्षिकांक झेप** मराठी कविता

आस

सगळ आकाश माझ्या पायाशी
पण का? लागली आस मला माझ्या जिवनाची
सगळ जीवन माझ्या हाताशी पण का?
लागली आस मला माझ्या उद्याची
सुर्य माझ्यासाठी उगवणारा
पण का? मला भिती त्याच्या डुबण्याची
या प्रकाशमय वातावरणात
का? आहे मला त्या काळोख्या रात्रीची
रात्रीचा हा काळोखा
त्यात किरकिरणारा रातकिडा
कुठे हरवला माझा सोनेरी
क्षणाचा झरा
या ही क्षणांना दृष्ट न लागो
या काळ्या भयान रात्रीची

कोडे

किती मांडावे स्वतःला, किती द्यावा शब्दांना वाटा
शब्द संपले विसरून गेले, ना कळाले स्वतःला
आले प्रश्न निघुनी गेले, पाहुनी उत्तराची वाट
वाटेतुन चालतांना दिली, शब्दांनी साथ
आयुष्य सरेल, उरतील कोडे, कोड्यांना दडले आयुष्य
तपासुनी बघतील भुत आणि भविष्य
रांगेतम उभा वर्तमान
काळाच्या या ओघाने, भुत पडला उघडा
भविष्याने फोडे रचिले, वर्तमान बोलला

होय मी स्त्री आहे

आई, मुलगी, बहिण, पत्नी, प्रेयसी व मैत्रिण अशा निरनिराळ्या रुपात आपण स्त्रीला ओळखतो खरे; परंतु स्त्रीचे रूप एवढ्यापुरतेच मर्यादीत नाही तर या स्त्रीत्वाची व्याख्या यापेक्षाही अधिक मोठी आहे. या समाजात अशा खुप मुली व स्त्रिया असतील ज्यांच्या मनात हाच प्रश्न आला असेल की, स्त्री म्हणजे नेमके काय? तिचे अस्तित्व काय? ती जन्मदात्री, आई, बहीण, मुलगी, सखी बस इतकीच मर्यादित आहे का, तर मुळीच नाही! तर त्याहीपेक्षा अधिक तिची महती आहे. त्यामुळेच तर 'स्त्री हे खर अस्तित्व जगाच्या आरशाचे' अशी उपमा अनेक कवी व लेखक तिला देतात - पण आजही स्त्रीला अबला नारी समजली जाते, लोक ती सुशिक्षीत असली तरी समाजातील काही लोक तिचा वापर करु पाहतात, याच समाजात आई जगदंबेला आदि माया, शक्ति देवी म्हणून पुजले जाते आणि दुसरीकडे त्याच देवीचे रूप असलेल्या स्त्रीला मात्र भोगवस्तू व फक्त वापरण्याची वस्तू म्हणून समजले जाते. आपल्याला अशा प्रवृत्तींना हे पटवून दयायचे आहे की स्त्री, ही जर प्रेम आणि मायेपोटी सर्वस्व त्यागू शकते तर स्वतःच्या अस्मितेसाठी, अस्तित्वासाठी ती दुर्गेचा अवतारही धारण करू शकते. त्यामुळे आपल्याला या समाजातील लोकांची स्त्रीबद्दलची मते बदलण्याचा प्रयत्न करायचा आहे. स्त्रीचा आदर सन्मान करणे हे प्रत्येक पुरुषाचं कर्तव्य आहे. स्त्री ही कायम कर्तव्याचं ओझ घेऊनच जगत आली आहे. मग हीच कर्तव्ये पुरुषांनीही पार पाडावीत. स्त्री ही भावनेत वाहून अत्याचार सहन करणारी अबला नारी नसुन

होय मी स्त्री आहे. मला सार्थ अभिमान आहे की आज २१ व्या शतकात फक्त चूल आणि मुल अशी परिस्थिती राहीलेली नाहीये. स्त्रीयांना अनेक छोटे छोटे उद्योग घरच्या घरी करुन त्यातुनसुद्धा मानाचे स्थान मिळविले आहे. आजच्या शतकातील मुली किंवा स्त्रीया स्वतंत्र विचाराच्या जरी असल्या तरी आपल्या मर्यादिचे माप ओलांडता कामा नये. स्त्रीया या सर्व कुटुंबाची जबाबदारी स्विकारून नोकरी करतात, त्यावळी घरच्यांनीसुद्धा पाठिंबा दिल्यामुळे त्या कोणत्याही परिस्थितीमध्ये स्वतःला खंबीरपणे सिद्ध करू शकतात.

स्त्री सुखाचा सागर स्त्री प्रेमाचा आगर
स्त्री मायेची साखर
स्त्री कराणेया अंबर
स्त्री स्वर्ग सुखाचे द्वार
शांत संयमी, सक्षम स्त्री
परिपूर्णतेचे मूर्तीमंत रूप स्त्री
विधात्याची साक्षान प्रतिकृती स्त्री
सुंदर, सुशिल आजची स्त्री

सखी गं....

चला एकदा पुन्हा, अनोळखी होऊया
पुन्हा नव्याने ये, स्वतःलाच गवसूया
हरवलेला आत्मविश्वास, चल पुन्हा सांधुया
विझलेल्या आगीला त्या पुन्हा धगधगत ठेवूया

मुक्त, स्वछंद, आनंदी हो, मोकळा श्वास घे भरून
उरात आता शोध घे तिचाच पुन्हा, जिला दडवलस
खोल मनात उमेद हीच खरी शिदोरी, तुझच तु गं
सखी खरी बळ यावे वाटे पंखात तटकट तयारी
पुन्हा जोमात

चल शोधूया अस्तित्व स्वतःचे, महत्व स्वतःचे पारखूया
निखाऱ्याची पायघडी आता चल पुष्पमालात बदलुया
उपभोगाची वस्तू नाही ना मिळतीचे साधन ना कुणाची दायी तू
जप स्त्रीत्वाचे आंदण

काय विषाद तुला पडणार हिंम्मतच तुला नभात तारणार
कितीही घाव झाले तरी, आता पुन्हा न डगमगणार
तुझ्या मनाशी खेळण्याचा ना कुणाला अधिकार
ठामपणे नाही बोलण्याचा कर आज मनाशी निर्धार
प्रिय सखी गं, ठेव हे सदैव ध्यानात प्रेम द्यावे ज्यांना, आदर मिळवा त्या बदल्यात
नाहीच ठेवला त्यांनी तो, तरी ठेव तुझ्या पदरात
आत्म्याचा अभंगपणा, आहे तुझ्याच हातात....

प्रा.सौ. पुनम महेश इंगळे
(Head of Department) Computer Science
विभाग प्रमुख (संगणशास्त्र)

होय मी स्त्री आहे

मानवतेच्या गगनात बरसुनी
मातिचेही महत्व सांगते
माणसांच्या माणुसकीच्या
अगाध चित्र मी रंगवत आहे
होय मी स्त्री आहे..

ह्या विश्वाच्या अर्धांगाचे
प्रतिनिधित्व मी करते
झाला अर्धांगवायु तर,
निकामी मीच भासते
अशी मी नाजुकच पण कणखर
होय मी स्त्री आहे...

संस्कारांच्या गप्पांना
सत्यात मी उतरवते
हो हातात बांगड्याच घालुन
युद्ध मी लढते
अशी मी मृदूच पण मजबुत
होय मी स्त्री आहे...

चुम मुल नि कुळही
मीच संभाळते
हो मी मुलींसारखीच
मुळुमुळु रहते
अशी मी घाबरट पण खंबीर
होय मी स्त्री आहे...

पुरुषांना जिवनात लढा देत पुढे कसे जायचे हे शिकविणारी जीवनदर्शिका आहे. तिच प्रत्येक परिस्थितीत पुरुषांची साथ देते, त्याग करते मग तिच्या या त्यागाचा सन्मान करण्याऐवजी तिच अनादर का होतो ? ती जननी जगाचा आधारस्तंभ आहे, मग त्या स्तंभालाच पाडण्याचा प्रयत्न का केला जातो? झाशीची राणी एक स्त्रीच ना, परंतु तिने गाजवलेले शोर्य पुरुषांपेक्षा कमी नाही. इतिहासामध्ये अश्या अनेक स्त्रीया घडून गेल्यात की त्यांनी आपल्या कतृत्वामुळे वेगळाच ठसा उमटवला आहे. अशाच काही महीला खालीलप्रमाणे,

सलाम त्या सावित्रीबाई फुले यांना की त्यांनी मुलींसाठी पहीली शाळा चालू करून स्त्रियांना जी दुरदृष्टी दाखविली त्याला खरचं आज तोड नाही. जाचक धार्मिक बंधने आणि पुरुषसत्ताक व्यवस्थेच्या जातयात रोज भरडल्या जाणाऱ्या लाखो स्त्रियांसाठी शिक्षण एक अपूर्व असा अत्मभानाचा प्रकाश घेऊन आले. शिक्षण घेण्यासाठीचा स्त्रियांचा लय हा कधीच सोपा नव्हता आणि आजही नाही. निसर्गान दिलेल्या जबाबदाऱ्या तर तिला पार पाडाव्याच लागतात. त्याच बरोबर तिच्यावर लावल्या गेलेल्या जबाबदाऱ्याही ती उकृष्ठपणे पार पाडतेच आहे. मला महिला असल्याचा खुप अभिमान आहे. असे कुठलेच क्षेत्र शिल्लक नाही की तेथे महिलांनी आपल्या कर्तुत्वाचा झेंडा रोवला नाही.

मुलगी

एका मुलीच आयुष्य
खरच फार वेगळ असते
घरात बापाची परी
तर बाहेर त्यांचा आदर असते

हक्काच लागसतर काहीच नसते
तरी सगळ्यांचा डोक्यावर बसते
चुका सगळ्या तीच करते
पण कबुल एकातपण नसते

सगळच माझ करता करता
एकदा कायमची निघुन जाते
नात आई-वडिलां सोबत तिच
परक्याचं होऊन जाते

इथुन पुढे जिथे जाते
तिथे सगळ्यांचा विचार करते
कधी जगते ति सुन म्हणून
तर कधी कोणाची आई असते

तिथे तुझ माझ सगळ सोडुन
आपण अपल चालु ठेवते
नसेना घडत मनासारख
तरी स्वतःला खुश ठेवते

जुन पुरान सार विसरून
नव्यानेच सुरू ठेवते ।।

युवा पिढी

आयुव्याच्या पाऊलवाटा
वेळोवेळी बदलत राहतात
कुठे सोडा कुठे धरा
संकट कायम वाटेत येते ।।
डोक्यात आमच्या चालु

खुशी कधी गम असते
माहीत आहे जिंदगीत
टेंशन कोणाला कम असते
जरी कोणी वळून बघाव
चेहऱ्यावर Smile च असते
मनात चाललेली भानगड
सांगायला जवळ कोणीच नसते ।।

डोक्यात स्वप्न आईवडिलांचे
दिवसरात्र फिरत असते
पुस्तक उघडतात नावासाठी
लक्ष तर Mobile वर असते ।।

भुतकाळ आमचा काहीही असो
तो आठवणीत कुठेच राहते
जर घडवायच असेल भविष्य
तर कष्ट आजच करा लागते

मिळेल यश लवकरच
उम्मीद साथ देत राहते
या आशेवरच्या प्रयत्नात
आमची दिवस रात्र निघुन जाते ।।

प्रा.सौ. अदिती मुरलीधर पाटील
Computer Department

'मी नव्या युगाची स्त्री'

तिने साहस व सन्मानाचे, वस्त्र परिधान केले आहे,
अणि ती न घाबरता, भविष्याकडे पाहून स्मित करते आहे....

आजच्या नव्या युगातल्या स्त्रीचे व्यक्तिमत्व लवचिक आहे. सतत विविध क्षेत्रांतील योगदान आणि त्यांच्या प्रयत्नांमधे उत्कृष्ट कामगीरी जन्म घेते आहे. नव्या युगाची स्त्री प्रेरणा आहे, उत्कृष्टतेचे ती प्रतिक आहे, बदलाची, मार्गदर्शिक आहे. तिच्याकडे जग बदलव्याची शक्ती आहे. प्रकाशझोतात जाण्याची तिला भिती वाटत नाही.

कित्येक वर्ष दडपणाखाली जगत आलेली ती, आता स्वतेजाने उजळून निघाली आहे. या तेजस्विपणाचा स्विकार समाजही आता करायला सरसावत आहे. ती आज कनिष्ठ व्यक्ति म्हणून नाही तर पुरुषांबरोबर समान भागीदार म्हणून जगात नाव कमवत आहे. तिला आज नव्या संकल्पनांचा शोध घेतांना, पुर्वी ज्या विषयांची भिती वाटत होती, ती आता नाहिशी झाली आहे.

आजच्या युगातली स्त्री आशावादाने भरलेली आहे. नेतृत्व, कर्तृत्व, कल्पकता यांनी ती परिपुर्ण आहे. असे असले तरी करुणा, प्रेम याची तिच्यात जन्मजात भावना आहे. असे म्हणतात की जेव्हा एखादी स्त्री परवानगनी शिवाय बोलते तेव्हा ती खऱ्या अर्थाने तिचे खरे स्वत्व व्यक्त करत असते. परिणामांची चिंता न करता, स्त्री आज निर्भयपणे समानतेसाठी प्रयत्न करते आहे. आशेने भरलेली आजची स्त्री ही भय व अंधकार दूर करणारे शक्तिशाली व्यक्तिमत्व दर्शवते आहे. ती फक्त स्वतःसाठीच नाही तर इतरांना न्याय देण्यासाठी सक्षम उभी आहे.

सर्वसाधारणपणे, स्त्रियांच्या मुक्तीतील मोठा अडथळा म्हणजे बाहेर काम करतांना मुल जन्माला घालणे व त्याचे संगोपन करणे. पण ही दुहेरी जवाबदारी ती यथायोग्य पेलते आहे. बाहेरच्या जगात वावरणारी ती स्वयंपाक, साफसफाई, धुणी- भांडी, शिवणकाम, झाडांची, वृद्धांची काळजी अगदी व्यवस्थित घेते आहे. यासर्वांमधे तिचा १६ तासांचा दिवस पुर्णपणे कर्मभुमीवर जातो आहे तरी दिवसाअखेर ती उमेदीने नखशिखांत भरलेली आहे.

व्यवसायात प्रगती करतांना वैयक्तिक वाढीसाठी ती वेळ, उर्जा आणि गुंतवणूकीस मागे पाहात नाही. स्त्री शिक्षित व सशक्त झाल्याने समाजाच्या प्रगतीमध्ये महत्वपुर्ण भुमिका बजावते आहे. पुरुषाला शिक्षित केले तर एक व्यक्ती शिक्षित होते, पण स्त्रीला शिक्षित केले तर एक संपूर्ण पिढी शिक्षित होते. समाजाच्या सर्वांगिण विकासासाठी आणि प्रगतीसाठी महिलांच्या शिक्षणाला व सक्षमीकरणाला प्राधान्य देणे आवश्यक आहे. जेव्हा स्त्री शिक्षित होते, तेव्हा तीला स्वतःला फायदा तर होतोच, पण तिच्या कुटुंबाला आणि समाजालाही नककीच फायदा होतो. तिच्याकडे निरोगी कुटुंब, सुदृढ समाज आणि शक्तिशाली राष्ट्र निर्माण करण्याची. क्षमता आहे आणि एका शक्तिशाली राष्ट्राचे सक्षम नेतृत्व करण्याची प्रतिभा सुद्धा

चुल, मुल, कार्यक्षेत्र सांभाळत, नेतृत्वाचा ती धरतेय ताल,
प्रत्यक्ष काळ बदलू पाहातोय, सुरु झालीये नव्या युगाची वाटचाल....

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०
National Education Policy 2020

हल्ली सर्व विदयार्थ्यांना पडलेला एक प्रश्न तो म्हणजे NEP लागू होणार म्हणजे नक्की काय होणार ? शिक्षण क्षेत्रात कोणत बदल घडून येणार ? या सर्व गोष्टीबाबत बऱ्याच विदयार्थ्यांमध्ये संभ्रमाचे वातावरण आहे.

त्यांचा हाच संभ्रम दूर करण्याकरिता हा लेख एकविसाव्या शतकातील 'नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० अन्वय शैक्षणिक ढाच्यामध्ये नियमांमध्ये, प्रशासकीय व्यवस्थांमध्य अनेक सुधारणा व आमूलाग्र बदल नमूद कुरण्यात आले आहे. या शतकातील विकासाचे ध्येश प्राप्त करणे शक्य होईल समर्थ सशक्त या शैक्षणिक होईल अशी व्यवस्था उभारणे हे धोरणाचे उद्दिष्ट आहे. नव्या राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणातून सर्जनशील विचार (Creative thinking), चिकित्सक विचार (Caitical thinking), संभाषण (Communication सहकार्य (Collaboration) सहवेदना (Compassion) आणि आत्मविश्वास या कौशल्यांतर विशेषत्वाने लक्ष दिले जाणार आहे.

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण 2020
NEP काय आहे ?

'नविन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०' हे २१ व्या शतकातील पहिले राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण आहे तब्बल ३४ वर्षानंतर नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण NEP 2020 29 जुलै 2020 रोजी मंजुर करण्यात आले या धोरणामध्ये अनेक अमूलाग्र बदल करण्यात आले आहे. केंद्रिय मनुष्यबळ विकास मंत्रालय, आता शिक्षण मंत्रालय या नावाने ओळखण्यात येणार आहे.

'नविन राष्ट्रीय बौक्षणिक धोरण २०२० मध्ये 'जागतिक शिक्षण विकास कृती कार्यक्रम समाविष्ट असून संर्वासाठी समावेशक आणि समान गुणवत्तेचे शिक्षण आणि सर्वांसाठी निरंतर अध्ययनाच्या शिक्षणाच्या संधींना प्रोत्साहन २०३० पर्यंत उद्दिष्ट पूर्ण करण्याविषयी आहे. पूर्वीची १०+२ शैक्षणिक संरचना ऐवजी नवीन अध्यापनशास्त्रीय संरचना ५+३+३+४ अशी शैधानिक व्यवस्था असणार आहे. बोर्ड परीक्षेत फक्त पाठांतराला महत्व न देता दैनंदिन आयुष्यात उपयोगाला येणाऱ्या ज्ञानाचा वापर केला जावा. याचा नवीन शैक्षणिक धोरणात उल्लेख आहे.

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण 2020 तत्व / सिंद्धांत
Principles of National Education Policy for

- प्रत्येक विदयार्थ्यांच्या वैशिष्टपूर्ण क्षमता शोधणे, ओळखणे आणि त्या विकसित करण्यासाठी प्रयत्न करणे.
- प्रत्येक विद्यार्थ्यांसाठी मूलभूत साक्षरता आणि संख्याज्ञान या गोष्टींना इयत्ता ३ री पर्यंत सर्वोच्च प्राधान्य देणे.
- लवचिकता/ विद्यार्थ्यांना त्यांच्या अध्ययनाचा मार्ग निवडण्याची मुभा असेल आणि ते आपली प्रतिभा आणि आवड यानुसार आयुष्यात आपला मार्ग निवडू शकतील.
- कला आणि विज्ञान, अभ्यास आणि अभ्यासेतर उपक्रम, व्यावसायिक आणि शैक्षणिक प्रवाह यांच्यामध्ये कोणतेही स्पष्ट विभाजन नसले पाहिजे, म्हणजे ज्ञानाच्या क्षेत्रातील उच्च-नीचता आणि त्यांच्यात पडलेले अंतर दूर होईल.
- सगळ्या ज्ञानाची एकता आणि अखंडता सुनिश्चित करून एका बहुआयामी जगासाठी विज्ञान, समाजशास्त्र, कला मानसशास्त्र आणि खेळ यामध्ये बहु-शाखीय (multi-disciplinary) आणि समग्र शिक्षणाचा विकास.

कु. पल्लवी चेंडूले
B.Sc. IIIrd (year) (pcm)

जीवनावर चारोळी....

पुसणार कुणी असेल तूर,
डोळे भरण्याला अर्थ आहे.
कुणाचे डोळेच भरणार नसतील,
तर मरण सुद्धा व्यर्थ आहे.

केव्हा संपेल जीवन,
कोणालाच समजत नाही.
मनासारख जगुन घ्याव,
कारण हा जन्म पुन्हा मिळत नाही.

जीवनाच प्रवास,
स्वतःच करायचा असतो.
कोणीतरी सदैव सोबत असाव
असा हट्ट सुद्धा धरायचा नसतो.

जीवनाच्या प्रवासात
अनेक लोक भेटतात
साथ देणारे कमी अन
सोडून जाणारे जास्त असतात...

दुसऱ्याविषयी बोलताना
शब्द आठवावे लागत नाही अन
स्वतः विषयी बोलताना
मग शब्दच सुचत नाही

स्त्री एक अदभुत शक्ती आहे या विशया कवितेच्या माध्यमांतुन सांगते यांमध्ये स्त्रीचे वेगळेच रूप बघायला मीळणार. अगोदरच्या कवितेच्या ओळींतून आपल्याला वेगळे रूप दिसणार अता स्त्रीचे दुसरे रूप बघायला मिळणार. आपल्याला कळणार की स्त्री हे काय आहे आणि तिने ठरवले तर काय होणार

स्त्री एक अद्‌भूत शक्ती

संसाराची जननी तु
तुला कोण भिडणार ।।
लेकरांची माय तु
तुला कोण नडणार ।।
पतीची सावली तु,
तुला कोण अडणार ।।
बापाची वाघीन तु,
तुझ्या समोर सारं जग झुकणार ।।
त्या माऊलीची लेक तु,
तुझ्याशी कोण जिंकणार ।।
एकाच जन्मात अनेक रूप तुझे,
अभिमान तु, स्वामिमान तु, सर्वगुण संपन्न तु ।।
सर्वगुण संपन्न तु ।। सर्वगुण संपन्न तु ।।
मी लावते टिळा, तू लाव टिकली,
परंपरेच्या बाजारात अक्कल माझी विकली
मी लावतो भस्म तू लाव कुंकु
गुलामीचा शंख दोघे मिळुण फुंकु
तू घाल मंगळसूत्र मी घालते माळ
मनूने मारलेली रेषा मनोभावे पाळ
तू घाल बांगड्या माझ्या हातात गंडा
मुकाट्याने ऐक नाहीतर,
आमच्या हाता दंडा...
मुकाट्याने ऐक नाहीतर,
आमच्या हाता दंडा...

स्त्री ही फक्त गुलाम नसुन वाघीन आहे. तीला त्रास दिला तर ती सहन न करता त्या सर्व त्रासांना नष्ट करणार महेशासुराचा वध हे दुसरं तिसर कुनी नसून माँ दुर्गानेच केला. स्त्रीनेच केला....

- घोकंपट्टीऐवजी किंवा परीक्षसाठी शिकण्याऐवजी संकल्पना समजून घेण्यावर भर.
- तर्कशुद्ध निर्णय घेण्यासाठी आणि नाविन्यपूर्णतला प्रोत्साहन देण्यासाठी कल्पकता आणि तार्किक विचार
- नैतिकता आणि मानवी आणि घटनात्मक मूल्ये
- समता आणि न्याय
- अध्ययन अध्यापनात बहुभाषिकत्व आणि भाषा शक्ती यांना प्रोत्साहन
- संवाद सहकार्य, सामूहिक कार्य आणि लवचिकता अशी जीवन मूल्ये.
- सातत्यपूर्ण मूल्यांकनावर भर
- अध्ययन अध्यापनात तंत्रज्ञानाचा पुरेपूर वापर
- दिव्यांग विद्यार्थ्यांसाठी शिक्षण सुलभ बनविण्यासाठी व्यवस्थापन
- शिक्षक आणि प्राध्यापक हे शिक्षण प्रक्रियेचे केंद्र मानणे– त्यांची भरती आणि तयारीची उत्कृष्ट व्यवस्था.
- शिक्षण ही एक सार्वजनिक सेवा आहे. गुणवत्तापूर्ण शिक्षण उपलब्ध असणे हा प्रत्येक बालकाचा मूलभूत हक्क समजला पाहिजे.

नविन शैक्षणिक धोरणा 2020 संरचना
New Education policy 5+3+3+4

नविन राष्ट्रीय शैक्षणिक बारण 2020 मध्ये शलेय शिक्षणाची रचना 10+2 ऐवजी 5+3+3+4 अशी करण्यात आली.

पहिली पाच वर्षे : पूर्वप्राथमिक त्यानंतर दोन वर्षे पहिली व दुसरी
पुढील तीन वर्षे : तिसरी ते पाचवी
पुढील तीन वर्षे : सहावी ते आठवी
अखेरची ४ वर्षे : नववी ते बारावी अशा 15 वर्षामध्ये शलेय शिक्षण विभागण्यात आले आहे

- पहिली पाच वर्ष – (वयोगट)
  मूलभूत fundamental
  १) नर्सरी (वयोगट) – ४ वर्ष
  २) जूनिअर केजी – ५ वर्ष
  ३) सिनिअर केजी – ६ वर्ष
  ४) इयत्ता पाहिली – ७ वर्ष
  ५) इयत्ता दुसरी – ८ वर्ष
- पुढील ३ वर्षे
  प्रारंभिक शाळा Paepazatory
  ६) इयत्ता तिसरी – ९ वर्ष
  ७) इयत्ता चौथी – १० वर्ष
  ८) इयत्ता पाचवी – ११ वर्ष
- पुढील ३ वर्ष
  माध्यमिक शाळा Middle
  ०९) इयत्ता सहावी – १२ वर्ष
  १०) इयत्ता सातवी – १३
  ११) इयत्ता आठवी – १४ वर्ष
- पुढील ४ वर्षे
  १२) इयत्ता नववी – १५ वर्ष
  १३) इयत्ता दहावी – १६ वर्ष
  १४ इयत्ता अकरावी – १७ वर्ष
  १५) इयत्ता बारावी – १८ वर्ष

अशाप्रकार नविन शैक्षणिक संरचना असणार आहे.

What are the key points of NEP 2020 ?
नवीन राष्ट्रीय शिक्षण धोरण २०20 मुख्य मुद्दे :

- बोर्ड परीक्षा फक्त १२ वीच्या वर्गाला असेल.
- महाविदयालयीन पदवी ४ वर्षांची असणार आहे.
- दहावी मंडळ रद्द. SSC, M.Phil देखील बंद असेल.
- आता पाचवी पर्यतच्या विदयार्थ्यांना केवळ मातृभाषा, स्थानिक भाषा आणि राष्ट्रीय भाषा शिकवली जाईल.
  उर्वरित विषय जरी तो इंग्रजी असला तरी एक विषय म्हणून शिकवला जाईल.
- ९ वी ते १२ वी च्या सत्र परीक्षा असतील. (Semester Exam)
- शालेय शिक्षण ५+३+३+४ सुत्रांच्या अंतर्गत शिकवले जाईल.
- महाविदयालयीन पदवी ३ व ४ वर्षांची असेल, म्हणजेच पदवीच्या पहिल्या वर्षात प्रमाणपत्र मिळेल.
- दुसऱ्या वर्षी पदविका असे तर तृतीय वर्षात डिग्री मिळेल.
- जे संशोधनासाठी उच्च शिक्षण घेऊ इच्छितात त्या विदयार्थ्यांसाठी चार वर्षांचा पदवी अभ्यासक्रम तर जे विदयार्थी पदवीनंतर नोकरी करु इच्छितात त्यांच्यासाठी तीन वर्षांचा पदवी अभ्यासक्रम असेल.
- रिसर्च करण्यासाठी पदवी अधिक एक वर्षाचा मास्टर्स अभ्यासक्रम अशी चार वर्षांची पदवी असेल. यानंतर ते थेट Ph.D. करू शकतील.
- नवीन शैक्षणिक धोरणांतर्गत जर एखादया विद्यार्थ्याला कोर्सच्या मध्यभागी दुसरा कोर्स पुरायचा असेल तर तो मर्यादित काळासाठी पहिल्या कोर्समधून ब्रेक घेऊ शकतो.
- राष्ट्रीय शैक्षणिक वैज्ञानिक मंच (NETF) सुरू होईल देशात 45 हजार महाविदयालये असल्याचे स्पष्ट आहे.
- सर्व सरकारी, खाजगी व Deemed University साठी समान नियम असतील
- Multi-disciplinary अभ्यासक्रम एकाच वेळी वेगवेगळे विषय एकत्रितपणे शिकता येतील यात मेजर आणि मायनर अशे विषयाचे विभाजन असेल.
- लॉ आणि मेडिकल वगळता उच्च शिक्षण एका छताखाली येणार.
- शिक्षणातील गुतवणूक जीडीपीच्या ६% करणार सध्या हे प्रमाण ४.४३% आहे.
- विदयार्थ्यांचे प्रगती पुस्तक बदलणार शिक्षकांसोबतच विद्यार्थी देखील स्वताचे मूल्यांकन करणार.
- सर्व महाविदयालयासाठी एकच सामायिक प्रवेश परीक्षा NTA ही परीक्षा घेणार मात्र ही परीक्षा ऐच्छिक असेल.

(Paof. V P. Kale)
(Department of chemistry)

या देवी सर्व भुतेषू शक्तिरूपेण संस्थिता !
नमस्तस्यैं नमस्तस्यैं नमस्तस्यैं नमो नमः

हे वचन सिध्द करून दाखवले आहे. प्रत्येक स्त्रीने मग ती ग्रामिण असो किंवा शहरी असो, तिच्यात एक अशी शक्ती असते की, कोणत्याही येणाऱ्या संकटाशी दोन हात करू शकते निसर्गाणच तीला ही शक्ती दिली आहे. आज स्त्रीला असेच स्वातंत्र्य हवे आहे.

अबला नही सबला है तू, नारी नही चिंगारी है तू, हे आजच्या स्त्रीयांनी लक्षात घेतले पाहिजे स्त्रि ही माणूस आहे तीला माणूस म्हणून जगण्याचा संपूर्ण हक्क आहे. तो तीला मिळायलाच हवा. आज पुरूषांच्या बरोबरीला ती पुढे जाते नुसती पुढे जात नाही तर इतरांनाही पुढे नेते हे माणूसकी हे ध्येय फक्त स्त्रिमध्येच आहे. आणि समाजाने सुद्धा ही गोष्ट स्विकारायला हवी आणि तिची साथ द्यायला हवी. कारण जेव्हा स्त्रि जन्माला येईल तेव्हाच तिच्या गर्भातुन समाज जन्म घेईल ! तो ही खऱ्या अर्थाने बदलता समाज

स्त्री जन्मा तुझी कहानी, हृदयी पान्हा नयनी पाणी..

तुम्हाला माहित असेल स्त्रीला का जन्म देण्याचे मोल आहे कारण स्त्रीला ते गर्भ सांभाळण्याची ते दुःख सहण करण्याची शक्ती आहे ती पुरूषांमध्ये नाही मला यावरून कविता आठवते थोडक्यात मांडते.

स्त्री

कधी मुलगी, कधी बहीण, कधी पत्नी, कधी आई
अश्या अनेक भूमिका निभवते मी....
पण या भूमिका निभवतांना कधी कधी,
मी स्वतःला मात्र गमावते.
कधी आत्या, कधी, मामा, काका, कधी दादा
असे अनेक नातेवाईक मी कमावते
पण या नात्यांना जपतांना कधी कधी
मी स्वतःला मात्र गमावते
कधी आई, कधी बाबा, पत्नी, कधी पती, मुलगा
साऱ्यांच्या इच्छांमध्ये माझे मन रमवते
पण या सर्वांच्या इच्छामध्ये कधी कधी
मी स्वतःची स्वप्न विसरते
कधी मुलगी, कधी बहीण, पत्नी, कधी आई
अशा अनेक भूमिका मी निभावते...
पण या भुमिका निभावतांना कधी कधी
मी स्वतःला मात्र गमावते....
स्वतःला मात्र गमावते....

नाव :– **प्रशिका संजीतकुमार सुरळकर**
वर्ग:– BSC (A)
बैठक क्र. :– A075
विषय :– कविता 'तुमचा मित्र तुम्ही व्हा....
चारोळी जीवनावर'

तुमचा मित्र तुम्ही व्हा.....

नेहेमीच नसत अचुक कुणी
घड्याळ देखील चुकत राव,
जिंकलो – जिंकलो म्हणता म्हणता,
निसटून जातो हातून डाव

पडत जातात उलटे फासे.
घरा सोबत फिरतात वासे.
आधाराचे हातही मग,
होत जातात दिसे नासे.

अशा वेळी मोडू नये,
धीर कधी सोडु नये
नशीबाच्या नावानेही,
उगीच बोटं मोडु नये.

जेव्हा पोल ठरतात डावे,
कळत नाही कुठे जावे.
सगळी दार मिटतात तेव्हा,
आपणच आपला मित्र व्हावे.

मग अचुक दिसते वाट,
बुडण्या आधिच मिळतो काठ.
हसत–हसत झेलता येते,
खडक होऊन प्रत्येक लाट.

म्हणून म्हणते फक्त एकदा,
केवळ इतक जमवून पहा.
आप्त, सखा, जिवलग मित्र
स्वतःच शोधुन पहा.....

नाव : शुभांगी संजय गायकवाड
शाळ : विज्ञान महाविदयालय, मलकापुर
वर्ग : (CPS)-B 1st Year
विषय : माझ्या कल्पनेतील निरोगी समाज

।। गुरुर्ब्रह्मा गुरुर्विष्णुः गुरुर्देवो महेश्वरः
गुरुःसाक्षातब परब्रह्म तस्मै श्रीगुरवे नमः ।।

माझ्या कल्पनेतील निरोगी समाज

'निरोगी समाज' हा आजकालच्या जिवनातील अतिशय मोठा भाग आहे आपण ते नुकतच कल्पनेतच बघू शकता तर आपण रोजच्या जिवनात तो का बघु शकत नाही? तर रोजच्या जिवनात सुद्धा तो बघायला हवी ना. तर हाच माझ्या लेखातील आजचा विषय, कि माझ्या कल्पनेतील निरोगी समाज सर्व लोकांच्या कल्पनेमध्ये निरोगी समाज दृश्य हे वेगड्या प्रकारे असते तशीच एक कल्पना ही माझ्या सुद्धा डोक्यात आली म्हणजेच माझ्या कल्पनेताल निरोगी समाज.

'एकच ध्यास एकच ध्यास
निरोगी समाज हेच एक आज !

तर बघुया माझ्या स्वप्नातील निरोगी जिवन हे कसे आहे माझ्या कल्पनेतीता निरोगी समाज हा अतिशय सुंदर आहे तो कसा तर मी आज सांगणार निरोगीचा अर्थ असा असतो की सर्व आजारा पासुन दुर एक निरोगी जिवन म्हणजेच निरोगी राहण्याकरीता सर्वात आधी मला अशी कल्पना आली की आपला समाज जो आहे तो स्वच्छ असायला हवा. आरोग्य संपन्न आयुष्य जगण्यासाठी सर्वाधिक गरज असते ती आरोग्याची
माझ्या कल्पनेतील शहर हे असे आहे की सगळी कडे स्वच्छ वातावरण व मोकळा श्वास घेण्याकरीता बातावरण हे सुस्वच्छ आहे नाही तर कल्पनेच्या बाहेरचे जे वातावरण आहे ते अतिशय प्रदुशीत व जिकडे बघायच तिकडे नुसतंच कसे तरी घाण वस्तु फेकलेल्या सापडतात इतकेच नव्हे तर सांडपाणी पण खुप ठिकाणी खुलेपण सांडलेले असते त्यामुळे सगळीकडे रोगराई होते.

'स्वच्छता राखा दारोदारी,
निरोगी जिवन राहिल घरोघरी !

निरोगी आरोग्याच्या बदत्यत्या संकल्पना : समाजाच्या विविध घटकांनकडुन आरोग्य या संकल्पनेचा अर्थ वेगळा लावला जातो जिववैद्यक शास्त्रज्ञ, सामाजिक शास्त्रज्ञ, आरोग्य व्यवस्थापक, पर्यावरण तज्ञ इत्यादीच्या आरोग्याबद्दलच्या संकल्पना वेगवेगळ्या आहेत व आणखीही नवीन संकल्पनांचा उदय होत आहे. या वेगवेगळ्या व बदलत्या पुढीलप्रमाणे,

जीववैदयकीय संकल्पना :- परंपरिक विचारानुसार रोग नसणे म्हणजे आरोग्य ही संकल्पना आणि ही कल्पना होती.

- निरोगी जीवसृष्टी व पर्यावरणशास्त्रीय संकल्पना :- जिवतृष्टी व पर्यावरण जीववैद्यकिय संकल्पने मधील त्रुटिंमधुनच इतर संकल्पना उदय झाल्या निरोगी समाज शास्त्राच्या मते, आरोग्य म्हणजे मानव व त्याच्या भोवतालच्या वातावरण यामध्ये असलेला समन्वय या दोघांनमधील असमतोल म्हणजे रोग होय या संकल्पनेमुळे दोन विचार प्रामुख्याने विचारात आले. ते म्हणजे अपरिपुर्ण मानव व अपरिपुर्ण वातावरण.
- मानसशास्त्रीय संकल्पना :- रामाजशास्त्राच्या अभ्यासात झालेल्या सगतीमुळे लक्षात आले की आरोग्य म्हणजे केवल जीवशास्त्रीय संकल्पना नसून आरोग्यावर सामाजिक, मानसिक, सांस्कृतिक, आर्थीक, राजकीय घटकांचा प्रभाव पडत असतो.

निरोगी आरोग्य हा मनुष्याचा मुलभूत हक्क आहे.
आणि तो हक्क मानवी समाज मिळवणारचं !

तसेच निरोग आरोग्याच्या काही व्याख्या आहे. जसे की,

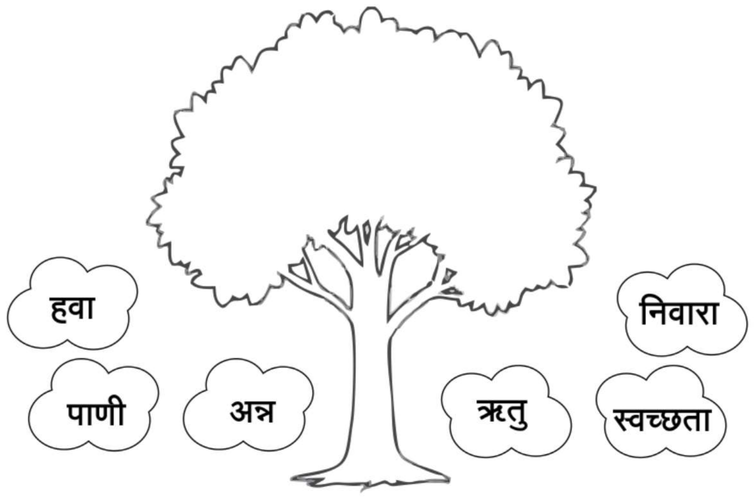

- मानवी जीवनाकरीत हवा म्हणजेच वायु ही प्रदुशित नसावी कारण जर आपल्या वातावरणातील जर हवा प्रदुषीत असेल तर आपले स्वास्थ निरोगी राहणार नाही. या कारणांमुळे हवा हे मानवी आरोग्याची व्याख्या आहे.
- पाणी जसे वायु मध्ये प्रदुषण होते तसेच पाण्यामध्ये सुद्धा प्रदुषण होते जसे की पाण्या मध्ये जंतु होणे, डोकळे पळणे पाणी जर खुप दिवस जर

आई

अपार आहे तीची माया
कारण आकाशा एवढी तीची छाया,
तीची माया आहे खुप
म्हणूनच तर मिठते रात्तीची खुप,
आईची माया चोरू शकत नाही कोणता चोर
कारण देवा इतकेच आहे तीचे मोल,
ते असताना सर्व काहि चिंता आपण विसरतो
कारण मारोच्या स्पर्शाने आपण तीच्या सारखे बनतो,
काही दुखः असताना सांगले जरी तीला
क्षण भरात दुखः हरणे हे चांगले येते तीला,
सगळ्यात पहिला गुरू ती म्हणजे आई,
आजारी असल्यास कुशीत घेऊन झोपणारी ती म्हणजे आई
आपलं सगळं दुखः तिचं ती म्हणनारी म्हणजे आई,
आईची किमया करावी व एकावी तेवढी कमी
कारण तीच्या इतके मोल आपल्या जिवनात कोणी नाही,
गरीब असताना दाखवली नाही तीने गरिबी
कारण जे आहे त्यातचं सर्वस्व माननारी ती म्हणजे आई.
स्वतः ती राहिली जरी उपाशी..
कारण तीची भुख ही असते कोण्या तरी दुसऱ्याची,
म्हणुनच तर म्हणते आईचे मोल हे देवापेक्षाही थोर.

शुभांगी संजय गायकवाड
1st (CPS) B

स्त्री चे प्रश्न बघा

हात माझे बांगड्या तुझ्या नवाच्या
गळा माझा पण मंगळसुत्र तुझ्या नावचं
केस माझे पण सिंदुर तुझ्या नावाचं
रक्त माझ पण मुल तुझ्या नावाचं
नाव माझ पण अडणाव तुझ्या नावाचं
गर्भ माझा पण मुल तुझ्या ओळखीची
आशिर्वाद मी घेते पण आशिर्वाद तुझ्या नावाचा
सौभाग्यवती भवं म्हणून आशिर्वाद मुझ्या नावाचा
पाय माझे पण जोडवे तुझ्या नावाचे
हात माझे पण मेहंदी तुझ्या नावाची
शरीर माझे पण हळद तुझ्या नवाची
नाक माझे पण नथनी तुझ्या नावाची
शरीर माझे पण श्रृंगार तुझ्या नावाचा
खरं तर एक विचारू तुझ्याकडे काय आहे
माझ्या नावाचं...

हे स्त्रीचे मन आपण जाणून घ्यायला हवे आपण या प्रश्नाचे उत्तर दिले तर मला आनंद होईल. की एका स्त्रीच्या प्रश्नाचे उत्तर देणार म्हणून स्त्रीचे जीवन फार खडतर असते असे जीवन खरं तर एका दुर्देवी व्यक्तीलाच मिळते असे नसून आपण ते बदलवते तर एक जीवन १०० आयुष्य बदलवू शकेल ती पिठ्यानपिठ्या चालणाऱ्या विचारांना बदलवू शकेल. एक स्त्रि होण्याचे अभिमान बाळगू शकेल ही असणार बदलत्या जीवन शैलितील स्त्री जीवन नेहमी स्त्रीला नात्यांसारख जगाव लागत. जश्या नाण्यांना दोन बाजू असतात अगदी तसेच आई, बायको, बहीन, मैत्रीन, अशा अनेक भुमिकांनी पार पडलेली एक स्त्री पण हे करतांना हल्ली समाजाने नाण्यांच्या दोन्ही बाजु ह्या गुळगुळीत केल्या आहेत स्त्रियांच्या शरिराकडे पाहुन आपल्या डोळ्यांना पुर्ण स्वातंत्र्य देऊन बघणारे पुरूष मात्र स्त्री स्वातंत्र्य ह्या विषयावर बोलण्याचे टाळतात त्यांना नोकरीसाठी, बाहेरगावी शिक्षणसाठी जातांना अनेक समस्यांना समोर जावे लागते.

पुढच्या परिस्थितींना सामोरे जावून स्त्रीने पुढच्या पिढीला जन्म देणाऱ्या ह्या स्त्रीने अश्या गोष्टीमुळे हिच पिढी त्याचे दुष्परीणाम तर भागणार नाही या विषयी विचार नक्की करायला हवा....

आणखी महत्वाचे स्त्री स्वतंत्र्यता खुप महत्वाचा विषय आहे हा मुलभूत असणारी ही गरज पूर्ण व्हायला हवी स्त्री स्वतंत्र्य व्हायला हवी कारण स्त्रीस्वतंत्र्य म्हणजे संपूर्ण जग स्वतंत्र्य स्त्रीला ज्या घटनांना सामोरे जावे लागते ते आपण टाळू शकतो का ? निश्चीतच उत्तर हो असेल आपल्या समोर अनंक आदर्श असतात.

इंदीरा गांधी, पी.टी. उशा, किरण बेदी, कल्पणा चावला, अंजली भागवत, डॉ. राणी बंग, डॉ. अनिता अवचट, अश्या अनेक स्त्रीयांनी आपले वर्चस्व सिद्ध करून दाखवले आहे.

- हवा : मानवी जीवनाकरीत हवा म्हणजेच वायु ही प्रदुषीत नसावी कारण जर आपल्या वातावरणातील जर हवा प्रदुषीत असेल तर आपले स्वास्थ निरोगी राहणार नाही. या कारणांमुळे हवा हे मानवी आरोग्याची व्याख्या आहे.
- पाणी : जसे वायु मध्ये प्रदुषण होते तसेच पाण्यामध्ये सुद्धा प्रदुषण होते जसे की पाण्या मध्ये जंतु होणे, डोकळे पळणे वाणी जर खुप दिवस जर
- ऋतु : आजकालच्या बदलत्या जीवनामुळे ऋतु सुदधा बदलते आहे कधी, जास्तच गर्मी असते तर कधी बातावरणात जास्तच थंडावा. तर कधी पाणी म्हणजेच पावसाचा ऋतु नसतो

कहावत की 'बिन मौसम बरसात हे रोजच्या जिवनाकरीता तर कहावत लागले कहावत नसून मौसम. किती साऱ्या नविन आजारांना लोक हे बळी पडतात.

तर काय नुसतचे बदलत्या ऋतुमुळे ऋतुमध्ये का बदल होतो वातावरणामध्ये कारा बदल, होतो. वातावरणमध्ये प्रदुषण हे आतिशय प्रमाणात वाढले आहे.

की त्यामुळे आपल्या जिवनातील ऋतुंवर तो हावी झाला आहे. तर त्याला आपल्यावर हावी होऊ देण्याचं कारण म्हणजेच आपण आहे पण माझ्या कल्पनेमध्ये तसं नाही कारण कल्पनेत आपण आपल्या विचाराने करू शकतो. त्यामुळे माझ्या कल्पनेतील शहर हे अतिशय सुस्वच्छ व निर्मळ वातावरण आहे. म्हणून सगळे निरोगी आहेत. म्हणुन मानीवी जीवनातील ही सुदद्या एक व्याख्या आहे. निवारा:- निवारा म्हणजेच आपले राहण्याचे ठीकाण ते सुद्धा गरजेचे आहे म्हणजेच आपले घर कारण जर आपल्याला निवाराच नसता तर आपल्या स्वास्थ वर काय परिणाम झाला असता कारण रोजच्या काळा मध्ये अन्न, वस्त्र, हवा, पाणी, निवारा ह्या गरज पडणाऱ्या वस्तु आहे. तर निवारा कशाला पाहिजे माझ्या कल्पनेतील समाजामध्ये सगळ्यांना निवारा आहे पण कल्पनेतुन बाहेर पडल की निवारा नाही जेणे कारण लोक जे आहे रस्त्यांवर जेवतात त्यांना झोपायला जागा नसते आणि झोप पूर्ण आली नाही तर आपलं स्वास्थ जे आहे खराब होते. त्यामुळे निवारा असणे हे गरजेचे आहे. त्यामुळे ही सुद्धा एक व्याख्या मानवी जीवनातील व्याख्या आहे की ती व्याख्या आपल्याला मानवी निरोगी समाजा करीता गरजेजी व्याख्या आहे.

चला एकचं संकल्पना बनवुया
निरोगी मानवी जिवन हे घडवुया !

स्वच्छता :- सर्वात मुख्य जी भुमिका असते न ते म्हणजे स्वच्छतेची. जर स्वच्छता नसली तर रोगराई व आजारपन यायला उशीर लागत नाही तर कशी स्वच्छता ठेवावी तर, सांडपाणी, रस्त्यावरीत्व कचरा याचा कधी आपण विचार केला का कीती तरी मोहिम चालु आहे, का चालु आहे? तर फक्त आणि फक्त तर निरोगी समाज बनवायला कीतीतरी घोषवाक्य कीती तरी नारे हे लावल्या जातात बोलण्यानेच होत असते का तर ते काम आपली सुद्धा आपला समाज निरोगी करण्याकरीता ही जिमेदारी आहे की आपण स्वच्छता राखायला हवी ते म्हणत असतात न की गाडगे बाबांचा एकच नारा झाडु मारा झाडू मारा !

गाडगेबाबा हे स्वताच गावोगावी जावून निरोगी समाजा करिता हातात स्वतः झाडू घेऊन मोठ–मोठ्या खेडे गावांची साफसफाई हे एकटेच करत असायचे पण आपण नुसतचं आपलं घर तर स्वच्छ ठेवु शकतो आंगण ठेवूशकतो की स्वतःचे जिवन निरोगी राहिल स्वच्छ दुसऱ्याचे जिवन निरोगी बनवु संकल्पणा माझ्या कल्पनेमध्ये निरोगी समाज राहण्याकरीता माझ्या कल्पनेत मी काय काय केले आहे तर मी सर्वात आधी हे केलं आहे की जागोजागी रस्त्याच्या कडेला कचरा पेटी ठेवली आहे कारण कोणीपण जो रस्त्याने काही खात असेल आणि खाणं झाल्यानंतर त्याने पॅकीट कुठ टाकाव तर रस्त्यावर ते सकाळी येतात.

म्हणुन तर आज माझ्या कल्पनेतील निरोगी शहर हे इतके सुंदर आहे की जणु स्वर्गच म्हणून माझ्या कल्पनेत हा अतीशय निरोगी समाज आहे म्हणून ह्या जेवढ्या पण व्याख्या आज मी इथे लिहिल्या तर त्या व्याख्या माझ्या कल्पनेत निरोगी समाजाकरीता नेहमी त्या व्याख्यांचा वापर करत असते.

कचरा कुंडीतचं कचरा टाकावा ।
स्वच्छता राखा निरोगी समाज बनवा ।।

तिलाही मन असतं भावना असते त्यांच्या मध्येही इतरांसारख्या विचार भावना, आकांक्षा, स्वप्न असतात पण याचा विचार कोण करणार. कोणिही नाही कारण आपल्या मध्ये देशाला स्वातंत्र्य मिळाले आहे. स्त्रीला स्वातंत्र्य मिळाले आहे. पण याचा विचार कुणीही करणार नाही, आपण अजूनही परतंत्राच्या काळात जमत आहोत. बदलले असतील हे रस्ते, दुकसने, घरे, पण विचार मात्र तेच काय फायदा या स्वातंत्र्याचा काय फायदा हे माणण्याचा कि स्वातंत्र्य मिळाले.

माझ्या मते आपल्याला अजूनही स्वतंत्र्य मिळाले नाही. आपण अजूनही परतंत्रात आहोत स्त्रीला बाहेर जातांना विचारून जावे लागते पण पुरूषांना मात्र तसे नाही. स्त्री मात्र उत्तर द्यावे लागते की एवढ्या रात्रीला कुठे चालली नको जाऊस पण मात्र पुरूषाला कुठेही जाण्याची खुली परमीशन दुकान मध्ये जातांना मुलांना जाव तागते मुली निघाल्या की तु नको जाऊस त्याला सांग जायचे तू मुलगी आहे. लहान पणा पासुनच आपल्यामध्ये हे घानेरडे विचार टाकुन दिले जातात. मग त्याच विचाराने ती मोठी होते लहानपनी त्या चिमुकल्या मुलिच्या मनामध्ये हे विचारांचे कोडे बसलेले असतात की त्या कोडे सोडविण्यामध्येच त्या चिमुकल्या मुलीचे अख्खे आयुष्य गमावल्या जाते आणि तेच विचार ती मुलगी त्याच्या मुलीमध्ये रूजवते की लहान असतांनाही म्हटले जाते तू मुलगी आहे लहान आहे का? या विचारांनी सुरू केला जातो घानेरड्या विचारांचे आगमण तिच गोष्ट मुलाबाबत म्हणायचे तर त्याच वयाचा मुलगा असला तर म्हटल्या जाते लहान आहेस तु अजून राहू दे पण हेच जर त्यावेळेस मुलीला म्हटले असते तर त्या मुलीच्या नकळत मनात निर्मान झालेले विचार नष्ट झाले असते तिला किती आनंद होतो. असे म्हटल्याने हेच सुरू असते जिवनात पण तीला तसे त्यांच्या आईकडून हेच तर मिळाले असते नंतर ती आई बनल्या नंतर तीच्या मुलिला सांगेल पण हे चक्र कुठीही थांबणार नाही असेच सुरू राहनार. तुम्हाला माहीती आहे या विचारामुळे सर्वांची मनही दुखावल्या जातात पण याला थांबवणार तरी कोण....

कोणाला माहीत स्वातंत्र्य कधी मिळणार स्त्रीला तेही खरे स्वतंत्र्य त्या स्वतंत्र्य काळात स्त्रि मान सन्मानाने खऱ्या अर्थाने जगू शकेल.

स्त्रीला देवी म्हण्टल्या जातं, तीला मॉ दुर्गा चे अवतार मानल्या जातं, माँ काली मानल्या जातं, तिने जर का ठरवल की काहीही ती करू शकते उही शक्ती फक्त स्त्री मध्ये आहे फक्त ती ओळखण्याची गरज आहे ज्या दिवशी ही शक्ती ओळखल्या जाणार तेवहा ती सर्वात मोठी शक्ती महाशक्ती म्हणून ओळखल्या जाणार आणि हीच तर काळाची गरज आहे. एक तर तीच मुलगी सासू बनते, तीच मुलगी आजी बनते, तीच मुलगी आई बनते, तीच मुलगी पिढी घडवते जर का हीच मुलगी शिक्षीत झालेली असेल तर संपुर्ण घर, देश, शहर, खंड, स्वतंत्र्य समाज म्हणून ओळखल्या जाणार

Name : Shreya Ravindra More
Std : CPS - 1st Year BSC
Sub. : Marathi
Zep Marathi Lekh
Collage : VMV Collage Malkapur

स्त्री जीवन लेख

स्त्रीचा आदर करणं हे प्रत्येक पुरूषाचं कर्तव्य आहे. स्त्री ही कायम कर्तव्याचं ओझ घेऊनच जगत आली आहे. मग हीच कर्तव्य पुरूषानेही पार पाडावीत स्त्री ही भावनेत वाहून अत्याचार सहन करणारी अबला नाही नसून, पुरूषांना मार्ग जीवनात लढा देत पुढे कसे जायचे हे शिकवनारी जीवनदर्शीका आहे.

आजच्या स्त्रीचे जीवन समजून घेतांना निरनिराळ्या कालखंडातील स्त्रीयांचे जीवन समाजात फार आदराचे स्थान नाहीच स्त्री ज्या दशेमध्ये आहे जे अण्याय अत्याचार, दुसऱ्याची जुती बनुन राहणारी, दुसऱ्याच्या इशाऱ्यावरती नाचनारी, रोबोट सारखी जो जे काम सांगेल ती करणारी, पुर्वीच्या काळात जी परिस्थिती होती तिच परिस्थिती आजच्या काळातही आहेत.

पुर्वीच्या काळात स्त्रीयांना एकटे कुठेही जाण्याची मनाई होती आजया काळातही तीच परिस्थिती आहे तो विचार स्त्रीयांविषया आधिच्या काळात होता तोच विचार आजच्या काळातही कुठेही गदलला नाही. वेह निघुन जातो वाट सुटत जाते पण राहतो तर काय तेच जेने विचार सर्व १५ ऑगस्ट २६ जानेवारी सारखे दिवस साजरे करतात. पण महिलांना केव्हा स्वातंत्र्य मिळणार केव्हा त्यांना त्या जुन्या विचारांची सवय लागली हे केव्हा कोणाला कळणार. आजचे काळ बदलते काळ म्हणून ओळखले जाते बदलते जीवन म्हनूण ओळखले जाते जोजे म्हणेल जो बोलेल ते सहन करावे लागते कुठे म्हणणार आपण आपले बदलते जीवन केव्हा मिळणार आझादी या जुन्या विचारांशी, केव्हा मिळणार आपल्याला स्वतंत्र्य कुणीही नाही सांगू शकत हा नुसता लेख नव्हे तर, मनोरंजनाचे साधन नव्हे तर एका स्त्रीचे प्रश्न आहे. ज्याचे उत्तर कोणाकडेच नाही स्त्रीला घरून निघतांना सर्वात अगोदर हा प्रश्न विचारला जातो कुठे चालली तू ? कुणाबरोबर चालली ? केव्हा जाणार, केव्हा येणार, किती वेळ लागणार, केव्हा येणार कोणाशीही बोलायचे नाही.

साडीमध्येच रहायचे ड्रेस वगैरे घालायचे नाही समाजाला आवडेल दुसऱ्याला आवडेल तसेव रहयचे लोक काय बोलतील, लोक काय म्हणतील, लोक काय विचार करतील, लोक-लोक-लोक हेच कानावर येते म्हणजेच ती स्त्री बाहेर निघण्याच्या अगोदर लोकांच्या विचारांचा अपभ्रवूंश त्यांच्या मनात घालवून देणे हेच विचार आपल्याला कमजोर बनवून टाकतात. कुठे स्वतंत्र्य मिळाल हा लेख जो कुणीही वाचणार त्यांना माझा प्रश्न माझ्या प्रश्नाचे उत्तर तुम्ही मला द्या. का खरच स्त्री स्वतंत्र्य आहे स्वतंत्र्यपणे राहू शकते कुठेही जाऊ शकते स्वतःच्या मनाने वागू शकते.

तर माझ्या मुल्पनेमध्ये मी असा विचार केल्येला आहे की नुसतं समाजचं निरोगी नाही ठेवावे तर पुर्ण देशच निरोगी राहावा जेणे कारण आपला जो देश आहे तो पुर्णपणे निरोगी समजासाठी ओळखला

पण हे माझ्या कल्पनेतीलच समाज आहे पण सगळ्यांनी अशी संकल्पना करायची आहे की नुसते कल्पनेतलेच समाज सुंदर बनवायला नको तर कल्पनेच्या बाहेरचे जग सुद्धा सुस्वच्छंद व निर्मल बनवायला हवं त्या कारणामुळे आपल्या कल्पनेबरोबरचे सुद्धा निरोगी देश व निरोगी समाज हा बनवुया

हाच एक नारा' हाच एक नारा..
करु पुर्ण निरोगी समाज आज हा सारा...

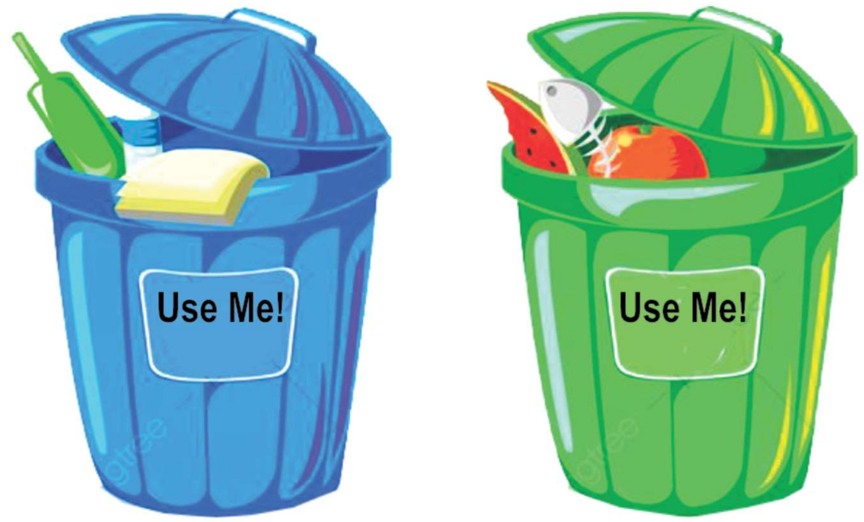

स्वच्छ भारत
निरोगी भारत

आपण एक्स्ट्रा नक्कीच नाही.

प्रिती सुदामा बोडके
BSC 2nd yr (C82)

आजच्या युगात यश संपादन करण्याकरिता प्रत्येकाची सारखी धावपळ सुरु असते. या प्रक्रियेत बलशाली होत असतांना स्वत:ला ओळखण्यास मात्र ते असमर्थ ठरतात. त्यांना स्वतःच्या बलस्थानांची व आत्मशक्तीची ओळख होणार नाही तोपर्यंत त्यांचा स्वतःवरचा विश्वास वाढणार नाही. ज्या लोकांमध्ये आपण वावरतो ते सर्व आपल्याला चांगले म्हणतीलच असे नाही. कित्येक लोक आपल्याला वाईट ठरवितात. आपल्या क्षमतेवर शंका घेतात. त्यांच्यावर विश्वास ठेवत आपण स्वतःवरचा विश्वास हरवून बसतो. लोक तुमचे कौतुक कमी करतात दोष जास्त काढतात. तुम्हाला मागे ओढतात. आपला जन्म नक्की कुठल्या कारणासाठी झालाय हे कारण शोधणे गरजेचे आहे. आपण एक्स्ट्रा नक्कीच नाही. स्वतःवर विश्वास ठेवा सेल्फइमेज मजबूत करा हार न मानता प्रत्येकवेळी स्वत:वर विश्वास ठेवा. ते म्हणतात न यशस्वी झालेल्या माणसांना हे माहिती नव्हत आपण यशस्वी होणार कि नाही आपण घेतलेला निर्णय योग्य आहे कि चुकिचा पण त्यांना स्वतःवरती विश्वास होता, नाही माहिती मला मि घेतलेला निर्णय योग्य कि अयोग्य पण मला माझा निर्णय योग्य कसा तेच सर्वांना सिद्ध करुण दाखवायच आहे यालाच म्हणतात विश्वास. हाच मुद्दा मी तुम्हाला एका छोट्याशा गोष्टीद्वारे समजून सांगते.

गाड्याच्या एका गॅरेजमध्ये एक दिवस गॅरेजचा मालक एका ग्राहकाची गाडी स्वतःदुरुस्त करतो हाताचे काम आटोपून तो छोटूने म्हणतो गाडी दुरुस्त झाली आहे, सगळे पार्टसब जागच्याजाशी लावून गाडी तयार कर तोपर्यंत मी चहा घेऊन येतो, छोटू गाडीचे सगळे पार्टस एकक करूण जोडतो तो काम पूर्ण करतो. पण एक स्क्रु मात्र एकस्ट्रा राहतो. मालक परत आल्यानंतर काम पूर्ण झाले की नाही ते छोटूला विचारतो सर्व पार्ट एकदम फिट जोडले एक स्क्रू मात्र जास्तीचा आहे. आणि तो कुठेच फिट नाही होत आहे; असे लोटूने सांगताच मालक संतापतो. स्क्रू जास्तीचा असुच कसा शकतो ? एवढी मोठी गाडी बनवणारी कंपनी एक स्क्रू जास्तीचा बनवणार तरी कशाला छोटूला हे सर्व ऐकवितो. स्क्रूची नेमकी जागा शोधून मालक तो स्क्रू लावतो देखील.

अगदी याचप्रमाणे एकदा मला प्रश्न विचारला गेला, तुमचा जन्म कशाकरिता झाला ? मी लगेच उत्तर दिले, माझ्याशिवाय ही धरती अपूर्ण राहिली होती. तिला पूर्णत्व देण्यासाठी माझा जन्म झाला. एक मोठी निर्माती कार कंपनी एकही जास्तीचा स्क्रू बनवत नाही, तो स्क्रू गाडी मध्ये फिट झाला त्याचप्रमाणे आपणही कुठेना कुठे होऊच ! आपला जन्म नक्की कुठल्या कारणासाठी झालाय ते कारण शोधणे गरजेचे आहे. आपण 'एक्स्ट्रा नक्कीच नाही'

आपण स्वत: एक ब्रॅण्ड आहोत यावर विश्वास ठेवा. पराभव न स्विकारता प्रत्येकवेळी स्वतःवर विश्वास ठेवून आत्मशक्ती वाढवा. ह्या अनुषंगाने तुमच्या समोर काही ओळी प्रस्तुत करते...

तू वह नही जो लोग तुझे समजते है। तूहतो वो है जो तू अपने आपको समझता है।
तू वह नही जो तुझे, लोक जानते है। तू तो वह है जो तू अपने आपको जानता है।
तू वह भी नही जो तू ही शिवाजी, तू ही सिकंदर, तू ही नरेंद्र, और तू ही विवेकानंद ।

मित्रांनो, तुम्ही खूप खास व स्पेशल आहात तुमचा पराभव दुसरी कोणती व्यक्ती करू शकत नाही. इंग्रजी मध्ये एक खुप सुंदर विचार आहे.

"You can't be defeated until God
doesn't produce one more you.
and in this world it's just one
and that's you.

तुम्हाला हरविण्यासाठी तुमच्यासारखाच तयार व्हावा लागेल, पण देव कधी एकसारखेच दोन व्यक्ती बनवत नाही, तुम्ही एकमेव आहात, तेव्हा स्वतःला ओळखा आणि आपल्या आत्मशक्तीला जाणा. यश तुमचेच आहे.

जीवन (चारोळी)

'न संपनारे एखादे स्वप्न असावे.
न बोलता ऐकू येतील असे शब्द असावेत,
उन्हात पाऊस पडेल असे ढग असावे
आणि न मागता साथ देईल असे जीवन असावे.'

कुमारी नेहा दिलीप गवात्रे
Bse III"rd gear (PCM)

'श्रेष्ठ कोण? दैव की कर्तव्य

श्रेष्ठ कोण ? दैव कि कर्तव्य ? असा प्रश्न एकदा अकबर बारहान दरशाहणे विचारला असता, एक बिरबल वगळता बाकी सर्वांनी 'दैव' अस उत्तर दिल, परंतु बिरबल म्हणाला, खाविंद, कर्तृत्व हे बऱ्याच वेळा दैवाला बदलु शकत असल्याने, तेच दैवापेक्षा अधिक भेष्ठ आहे. बिरबलांच हे उत्तर ऐकुन बादशहा त्यावेळी गप्प बसला, पण, त्याने या बाबतीत बिरबलाची परिक्षा घ्यायच ठरविल, बिरबलान हे उत्तर दिल, त्याच्या दुसऱ्याच दिवशीची गोष्ट, तो नित्याप्रमाणे यमूनेवर स्नानाला जाण्याचा जवळचा मार्ग म्हणून एका चिंचोळ्या गल्लीतून जात होता. तो त्या गल्लीच्या मध्याला गेला आणि बादशहा सूचनेनुसार एका माहुतान एका पिसाळलेल्या हत्तीला गल्लीजोरातुन अकुंश मारून, त्याच गल्लीच्या समोरच्या बाजून आत पिटाळले, एका मदोन्मत व पिसाळलेला हत्ती समोरून धावत येत असून, आपल्याला तर निसटुन जायला मार्गच राहिलेला नाही. ही गोष्ट लक्षात येताच, बिरबलाने जवळून जात असलेल्या एका कुत्र्याला पटकन उचलून, त्या हत्तीच्या मस्तकावर फेकुन दिल, हत्तीच्या गंडस्थळावर पडताच तिथुन खाली पडु नये म्हणून त्या कुत्र्यांन त्याच्या गंडस्थळाला आपली नखे रोवून त्याला घट्ट पकडून ठेवल ती नखे खूप लागताच, तो हत्ती भयभीत होऊन मागे फिरला व धावत चित्कारत आल्या वाटेन परत राजवाड्यावर गेला, दुर्दैवान पाढवून दिलेल्या मृत्युला बिरबलान केवळ आपली बुद्धी व कर्तृत्व याच्या जोरावर परत फिरविल्यान पाहून अकबरान 'दैवापेक्षा कर्तृत्वच श्रेष्ठ. हे बिरबलाच म्हणण मान्य केल..